

OBALA[®] *plus*

AVGUST 2023

številka 54

INTERVJU *Vanja Valič*

STR. 12-15

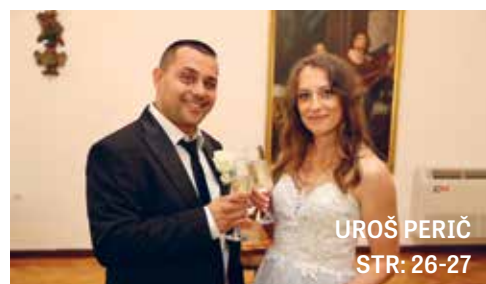
TANJA BIGMAJER
STR: 20-22

ROBERT VATOVEC
STR: 24-25

NAJLEPŠE PLAŽE
STR: 42-43

UROŠ PERIČ
STR: 26-27

STR: 8-10

ČASOPIS IN PORTAL ZA SLOVENSKO ISTRO S POGLEDOM NA MORJE

Piran - Izola - Koper - Ankaran, vsak mesec brezplačno v gospodinjstva.

WWW.OBALAPLUS.SI

Zadnja številka časopisa in sveže vsebine
prilagojene za spletno branje

TOMAŽ
PEROVIČ

550 evrov stane šest dni polnega penzio-
na za dve odrasli osebi in dva mala otoka
v termah na vzhodnem delu naše države.
250 evrov na noč stane dvoposteljna soba
z zajtrkom z najlepšim možnim pogledom
na prekrasen polotok s Piranom ter slo-
venskimi in italijanskimi Alpami v ozadju na
Hrvaškem. Temu dodajmo še zares poceni
počitnice v Grčiji ali Turčiji (ne omenimo še
Albanije) v all inclusive hotelih in letalsko vo-
zovnico za manj kot 1.000 evrov na osebo. V
tej konkurenci se znajdeto piranski in izolski
turizem (o Kopru tokrat namerno ne pišemo,
ker nisem prepričan, ali je in ali sploh želi biti
turistično mesto). 200 evrov lahko stane na-
jem apartmaja na noč za dve osebi v Piranu
(temu dodajmo še 25 evrov za »prenočitev«
avtomobila). Dodajmo še dobre štiri evre za
večerni kozarec belega vina in osem evrov za
mali gin tonik (čips je treba doplačati). Vsaj za
Piran torej velja, da postaja turistični kraj za
dobro stoječe goste višjega srednjega razre-
da. Strategija torej je, da se mora počitnice v
Piranu dobro plačati. In verjetno so jih prip-
ravljene dobro plačati, ker lahko s ponosom
povedo svojim znancem po koncu poletja, da
so preživeli počitnice v Piranu. Ena taka lepa
zgodba. Če bo zdržala in če je resnična.
Poletje bi moralo biti vsaj malo čas lepih
zgodb in v tej številki imamo vsaj še dve. Dva
naša sodelavca sta izdala knjigo, Bojana Le-
skovar poučno, lepo berljivo, a tehtno knjigo
pogovorov z našim, na žalost pokojnim, dra-
gim prijateljem Gorazdom Mrevljeto (pred
dobrim letom tudi glavnim intervjuvancem
našega časopisa). V njej piše o psiholoških
težavah, s katerimi se srečujemo že vsi in
predvsem, kako se z njimi spopasti. Boris
Šuligoj pa nam preko zgodb ljudi, ki živijo ob
morju in v Istri, do potankosti razkrije značaj
tukaj živečih ljudi. Zaključek te zgodbe je že
spet zelo lep: trmasti, vztrajni in precej samo-
svoji.

Na drugi obali

O ISTRI PRIPOVEDUJE VSAKDO NA SVOJ NAČIN. MENI SE JE PRIPOVED ZGODILA PO
NAKLJUČJU, KO SEM LANI NEKAJ BRSKAL PO ARHIVU IN NALETEL NA NEKAJ STARIH
ČLANKOV. PREŠINILO ME JE: PA SAJ BI BILA ŠKODA, ČE BI TI DOGODKI, TI LJUDJE IN KRAJI
S TEGA ZORNEGA KOTA IN S TAKIMI ZGodbAMI IZGINJALI V ARHIVSKI TEMI. ZATO SEM JIH
ZBRAL ZA NEKOLIKO DRUGAČEN MEDIJ.

Prav nič nisem veliko razmišljal ne delal
velikih načrtov. Iz arhiva sem potegnil 38
zgodb, ki se toliko let kasneje zaradi razvoja
dogodkov in nakopane dodatne modrosti
morda kdaj berejo tudi s pomisleki, zaradi
razvoja dogodkov morda tudi malce zviška.
Toda to vseeno niso pripovedi, ki živijo samo
en časopisni dan. O teh krajih govorijo zelo
različni ljudje: branjevka na tržnici, solinar,
preprost ribič, pesnik, zamejski pisatelj,
mednarodno priznani doktorji biologije in
ihtologije, arhitekt z Dunaja in iz Trsta, za-
mejski inženir ladjedelstva, umetnostna
zgodovinarica, baletnika, zdravnik iz Gane,
filmski in gledališki igralec, odlikovani ame-
riški polkovnik in pilot, koprski škof, kipar
... Pisana družčina se je znašla v eni sami
knjižici, več kot 100 znanih in neznanih ljudi
z vseh vetrov ve veliko povedati o teh krajih.
Nastal je mozaik kratkih zgodb, pogovorov,
reportaž, člankov, ki, recimo, na moj način
govorijo o teh krajih. V uvodu pravim, da je
en svet na kopnem, denimo v starem sre-
dozemskem mestecu. Povsem drug svet se
odpira onstran črte, ki jo razume vsak mal-
ce po svoje. Vsakdo na drugi obali.

»Da ne bi povsem pozabili na majhen
košček tega sveta, na zelo različne ljudi, ki
so prijadrali z različnih vetrov, ki se jim je
primerilo toliko sreče in nemalo tudi nesre-
če, da ne bi pozabili na bogastvo, ki so jim
ga prinesli žulji, ribje luske, razvajeni turisti,
grenke oljke in sladka sol, da ne bi pozabili
na bogastvo, spomine in srečni del zadnje-
ga stoletja, sem prižgal bliskavico za teh
nekaj utrinkov, nekaj misli, nekaj prebliskov,
ki so zaznamovali te kraje in sem jih bolj po

naključju kot racionalno in preračunljivo
potegnil iz vse bolj zaprašene arhiva svo-
jega spomina.«

KOT TANK ČEZ JAJČNO LUPINICO

Zgodba, ki je ne bi smeli pozabiti, je tista o
izolskem ribiču Massimu Fičurju, njegovem
Zaku in njunem prijatelju Cristianu Puglie-
seju.

V Delovi Sobotni prilogi je 19. februarja 2012
izšel članek o štirih slovenskih odisejih, Prvi
med njimi je bil Massimo.

Osmega februarja ob 11.30 je Massimo od-
rinil iz Isole proti Piranu. Tedaj je bilo vreme
še spremenljivo, vremenska napoved pa
burin. Torej upanje, da se še razjasni. »Oko-
li 14. ure sem 'zakalal' – vrgel mreže. In se
odpravil proti domu. Megla je že povsem
skrila morje. Vidljivost je bila morda 70 ali
80 metrov. Ves čas sem pogledoval nazaj.
Bolj me je skrbelo, kaj je za mojim hrbtom
kot pred mano,« je dejal Massimo. »Niče-
sar nisva slišala z Zakom. Nihče ni trobil v
opozorilo. Nenadoma sem zaslišal samo
nekakšen piš zraka in za mano je iz megle
vstal grozljiv privid. To je bilo res grozno. Vi-
soka črna gmota je šla nadme. Samo štiri
ali pet sekund časa sem imel. Toliko, da sem
pospešil plin, kolikor je bilo mogoče, in da
sem zavil s smeri. Motorjev velikanke sploh
ni bilo slišati, bili so skoraj 200 metrov za-
daj in zvok strojnice je nekoliko zaostajal.
Sploh nisem gledal nazaj. Udarilo je z vso
močjo. Lupino je najprej dvignilo dva metra
v zrak, zato je praska na kljuno turške ladje
tako visoko ob premcu, in potem sva z Za-
kom z ladijskimi razbitinami vred potonila.

Časopis in spletni portal OBALAp^{lus}® sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216. ISSN 2670-4609. Izdajatelj MBM MEDIA d.o.o., Portorož. Distribucija preko Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankaran, Koper, Izola in Piran. Število izvodov 25.500. Uredništvo: Pristaniška 14, 6000 Koper, urednistvo@obalaplus.si, 05 9045 710, 040 600 700. Oglaševanje: marketing@obalaplus.si, 040 771 000. Odgovorni urednik Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si. Urednik Tomaž Perovič, tomaz.perovic@obalaplus.si. Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskovar, Nataša Benčič, Dorjan Marušič, Manca Hribovšek, Sabrina Simonovich, Sašo Mejak, Katja Pegan, Eva Branc, Andreja Comino, Matej Sukič in Petra Mežnarc. Oblikovanje Emigma d.o.o. Prelom tiskane izdaje Teddy Grbec, GT-design d.o.o. Urejanje spletnega portala Elvis Dobrilovič. Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov in podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Za nepodpisane vsebine je avtor uredništvo. Komercialna sporočila so ločena od uredniških vsebin in označena z oznako € - promocijsko sporočilo. Datum izida 26. julij 2023.

Strani s podnaslovom OBALAp^{lus} AKTUALNO sofinancira Ministrstvo za kulturo RS.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Nič nisem plaval, bilo je brezupno, samo mižal sem in
se prepustil boleče mrzli vodi. Nisem niti mogel plavati,
ker sem bil dobro oblečen in v škornjih. Vzgon vode me
je čez nekaj trenutkov vrgel iz globine. Oprijel sem se
razbitine in ladijski bok je drsel le nekaj metrov stran
od mene. Če bi me vrtinci potegnili, bi me ladijski vijaki
zmleli. Ladja je šla hitro mimo in skoraj po eni minuti je
voda vrnila tudi Zaka. Imel je povsem izbuljene oči in je
cvlilil. Moram reči, da sem se ga zelo razveselil. Tisti hip
se je film obrnil na bolje. Zaka sem potisnil na leseni del
razbitine palube. Njega je zdržal, če pa sem hotel nanj
stopiti jaz, se je del lesa začel pogrezati. Zato sem se
oprijel bokobrana in se z nogami samo delno naslanjal
na ostanek palube moje Palamide. Nedaleč od mene je
priplavala vrečka z raketami, tri so bile uničene, drugi
dve sem uporabil. Dve sem izstrelil, a me niso ne videli
ne slišali ...«

Približno eno uro po nesreči je mimo Palamide plula
Alba, na njej pa Saša Škapin in Mitja Sluga. Opazila sta
razbitine in zasutila sta, da se je nekaj zgodilo, nista pa
mogla vedeti, kaj. Javila sta drugim ribičem in upravi za
pomorstvo. Cristian Pugliese je Fičurjev prijatelj in se
je z Massimom slišal nekaj ur pred odhodom na ribo-
lov. Zdaj je bil na morju in ga je klical, vendar se mu ni
oglašal. Niti na radijsko postajo ne. Ko je zvedel za raz-
bitine, se je odpravil v tisto smer. Bilo je tako in tako na
poti domov. Potem je na radarju videl delčke ladje, ni
pa nikakor mogel najti brodolomcev. Massimo je slišal

ropot ladje in je kričal iz vode, ampak Cris-
tian je potreboval kake četrt ure, preden ju
je našel.

»To je bila zadnja možnost, saj se je že stem-
nilo. Od popka dol trupa in nog zaradi mra-
za nisem čutil. Z rokami bi se lahko držal le
še kratek čas. Če tedaj ne bi prišel Cristian,
bi šel. Šele kasneje me je zgrabila panika, ko
sem po internetu prebral, da bi v tako mrzli
vodi teoretično lahko zdržal največ pol ure.
Jaz sem bil v njej več kot tri ure,« pripove-
duje Massimo, ki je poln življenja, kot da se
mu ni zgodilo nič. Prekaljeni pomorci pra-
vijo, da ga je rešila obleka. Čez kavbojke in
pulover je imel še ribiško zaščitno delovno
obleko, vetrovko in škornje. To bi ga sicer
lahko potegnilo na dno, če bi moral plavati,
ker pa se je držal za razbitine, je bila obleka
vsaj majhna zaščita pred uničujočim mra-
zom. Govoril si je, da bo zdržal v morju toliko
časa, dokler ga bodo roke držale na boko-
branu. »Pes je bil tiho, v bistvu je imel samo
tace v vodi. Njega je les držal. Nič ni lajal, le k
meni je prišel s smrčkom in mi vlival mora-
lo. To je bila res neverjetna gesta. Po moje
bi zdržal do jutra tam. Če bi imel ugoden
veter, bi prisurfal do Isole,« se šali Massimo.
»Nisem veren, ampak tisti angel me je re-

BORIS
ŠULIGOJ

šil,« pravi Massimo, prepričan,
da so na turški ladji zaznali trk, a
so se naredili, kot da nimajo poj-
ma. Če bi ribič utonil, ne bi nikoli
zvedeli, kaj se je zgodilo. Massimo
Fičur je po vsem tem
dobil odškodnino in si je lahko
kupil drugo barko. Njegov me-
šanček Zak je bil že tedaj v letih
in je dočakal za psa častitljivih
17. Je pa Massimo minule dni
povedal, da mu je bilo potem še
dve leti nekako tesno na morju.
Še sploh, kadar je nanj padla
megla. Ampak še zmeraj lovi in
se zanaša na bolj budne kapita-
ne velikih ladij.

RAZJARJENI IZOLANI SO
LINČALI ŽUPANA

Silvana Saua že dolgo ni več. Ampak njegova zgodba o linčanju izolskega župana in nemirih pred dobrimi 200 leti me je v mnogočem spomnila na današnje dni. Kot da se zgodovina sploh ne spreminja. Silvano je bil novinar na TV Koper, njen urednik in direktor RTV centra Koper. Delo 13. julija 2011
Zgodilo se je 5. junija 1797 zjutraj. Na izolskem Velikem trgu se je zbrala množica več kot tisoč Izolanov, ki so razjarjeni iskali župana, zadnjega beneškega podestata, in pet drugih, dotlej najuglednejših izolskih mož. Krivi naj bi bili izdaje Serenissime, Beneške republike, češ da so jo oni predali avstrijskemu cesarju. To je bila največja izolska vstaja z linčem za nameček. Vdrli so v mestno hišo in županovo stanovanje, razbili vsa vrata in okna, iz hiše zmetali vse imetje, izropali so vse do zadnjega, znesli so se nad županovo družino, še posebno hudo pa nad županom. Niccolò Pizzamano je zaman poskušal zbežati. Množica ga je tepla, suvala, brcala ... Padal je in se plazil iz hiše, v agoniji prosil za življenje, upajoč, da mu bodo prizanesli. Zunaj, pred eno od hiš, so ga najprej ustrelili in nato še zabodli. Tri dni je trajala izolska revolucija ob koncu Serenissime. Poblaznela množica je razbijala, ropala, pretepala, grozila, spuščala vino iz sodov. Celo uglednega Besenghija so prisilili, da je pred cerkvijo z drugimi obdolenimi več ur klečal, dokler se izolski župnik ni nekako pogodil z razjarjeno množico. Uradniki in veljaki so bežali iz mesta. Le pet dni pozneje (10. junija 1797) je v mesto vkorakala avstrijska cesarska vojska. Izolski upor in upori v drugih istrskih mestih so bili najboljši izgovor za vstop Avstrijcev, ki so kmalu naredili

red. V naslednjih mesecih so izpeljali megasodni proces proti 115 Izolanom. Dva so obsodili na smrt, vendar ju niso nikoli našli, čeprav so Avstrijci že naročili vislice na Manziolijevem trgu, vsaj za opozorilo, če ne drugega. Vsi drugi so bili kaznovani. Nekateri na več let prisilnega dela, drugi na temnico, večina tudi na denarne kazni. Proces ni bil ravno preprost, saj je v nemirih na izolskem trgu sodelovalo skoraj 1500 meščanov. Silvano Sau je bil tudi sam politično dejaven. Bil je poslanec v zadnji zvezni skupščini. »Takrat smo si sami podaljševali mandat: do nadaljnjega. Smo pa morali z zadnjega zasedanja bežati iz skupščine pri stranskih vratih, ker nas je pred beograjskim parlamentom čakala naščuvana množica,« razlaga Sau.

S FOŠINO IN FERALOM – ZA
VSE VEČNE ČASE

Delo, 9. julija 2009
Dušan Kmetec pa je eden zadnjih ribiških Mohikancev iz Pirana, saj še zmeraj lahko ujamе brancina ali lignja z ostjo na dolgi sulici, ki jim domačini pravijo fošina. Najbrž so stari Pirančani na ta način lovili ribe tudi pred 2000 leti. Dušan me kot »forešt« spominja na Toneta Pavčka. Čeprav po rodu ni Pirančan in je bil v preteklosti čisti »forešt«, pa obvlada morje bolje kot večina domačinov. Še zmeraj hodi na morje, pozimi, jeseni in spomladi lovi ribe, poleti pa bolje služi s prevozi turistov. Turistom raje peče ribe na gradel. Takšno usodo so namenili slovenskim ribičem ljubljanski in bruseljski uradniki. Morje je mirno, kot olje, zrcalo. Ne samo v piranskem pristanišču. Tiho in počasi drsiva z majhno pasaro v noč. Na obali je zvečer živahno, kot se za mlaдо poletje spodobi. Piranske luči odsevajo v tisočernih kresnicah na gladini. Z Dušanom Kmetcem, piranskim ribičem, ki

že kakšna tri desetletja obdeluje to njivo, sva se več let dogovarjala, da mi bo razkril ribiški svet z nekoliko nenavadne, skrivnostne strani. Mreže, trnke in pasti pustiva na kopnem. Oborožila sva se (dvojina je seveda pesniško pogojna) s plinsko jeklenko, žarometom na plin, ki mu ribiči pravijo feral, in dvema »sulicama«. Kot indijanca na morju, divjaka na Pacifiku ali kjer koli ob afriški obali. Skoraj tako, kot bi to počeli pred tisoč in več tisoč leti. Bodo čez pičlih tisoč let še znali? Iz pristanišča sva odplula nekaj po deseti zvečer. Ribolov s feralom in fošino je bil v starih časih stvar dveh. Eden je veslal, drugi je stal ob luči z dolgo sulico v roki. V zadnjih letih se je Dušan Kmetec moderniziral. Ima dovolj tih motor, da ne preplaši preveč rib, in ga krmari preprosto – z vrvjo, ki jo ima pripeto ob bok. Tako lahko stoji na kljunu svoje pasare (ki jo je predelal iz reševalnega čolna) in s premikanjem bokov od daleč krmari. Ob slovenskem morju živi morda deset takih ribičev, ki bi znali s čolna kaj uloviti s tako sulico in ostjo. Le kakih pet pa je res takih, ki ulovijo toliko, da lahko s tem preživijo mesec. »Težko rečem, da gre za čisto komercialno dejavnost, zagotovo pa je dopolnilna. To pomeni, da se ribolova z ostjo lotim tedaj, ko je v morju sicer zelo malo sreče z mrežami in

drugimi oblikami ribolova. Stari domačini so natanko vedeli. Skoraj vsak mesec je treba nekoliko spremeniti način ribolova. Od januarja do marca lovi s kogolom. To je nekoliko večja ribiška past iz mreže v obliki nekakšnega lijaka, v katero zaidejo predvsem angodele in agoni (drobne ribe), ki pozimi edine prinašajo nekaj zaslužka v sicer praznem morju. Včasih zaidejo v kogole tudi sipe in ugorji. Jeseni lovim z mrežami in tedaj je ulova dovolj,« pravi Dušan. Zgodaj spomladi se k obali približajo čapi (jate) kalamarov. In to je glavnina njegovega najpogostejšega spomladanskega plena. »Večkrat ulovim za kašeto ali dve kalamarov. Še posebno februarja in marca je med njimi kar precej takih, ki so težji od kilograma. Seveda se količine z leti manjšajo. Spominjam se pred kakimi 30 leti, ko sem začel loviti s sulico z Mariom Del Giustom. Na enem prvih ulovov sva imela v čolnu skoraj 60 kilogramov velikih lignjev, to je bilo tedaj približno toliko zaslužka, kot je znašala njegova penzija. Izredno sva se razumela. Na čolnu sva se sporazumevala z motami (gibi), ker ni časa za besedičenje,« se Maria rad spominja Dušan in poudarja, da se je neizmerno veliko naučil od starih piranskih ribičev. Brez njihovih nasvetov bi bil njegov uspeh bistveno manjši. »Danes pridejo ljudje, ki mislijo, da je dovolj, če imajo čoln in mreže, morja pa ne poznajo dovolj. Ali pa se jim ne da zmeraj na morje. Kako naj taki preživijo od ribištva?!« Najin čoln ne pluje vzporedno z obalo, ampak voziva cikcak. Dušan ne lovi samo v nizkem morju. Nemalokrat se poda tudi na globoko, kakih 400 metrov od obale, saj ribe in kalamari plavajo tik pod gladino, torej dosegljivo njegovi sulici. Potisne mi fošino v roke in pravi, naj poskusim še sam. Tedaj šele vidim, da sem »levičar«, da imam dve levi roki in da bi prej v morje padel in naredil luknjo v njem, kot kar koli napičil. Šele s kopjem (domačini so sulici rekli lanča) v roki spoznam, da je to zelo zapletena naprava. Vilice morajo biti v morju, če hočeš imeti pri ribi vsaj nekaj možnosti. Toda držati sulico pod vodo, medtem ko pasara pluje, ni ravno lahko, ker je treba kljubovati upor v vodi. Ko za orodje poprime Dušan, se zdi vse samo po sebi razumljivo. Mimo priplava riba in vrže kopje za njo. Nisem vedel, da je tudi to možno. Fošina se ne potopi, temveč gleda iz morja slab meter palice. Tako je v vsakem primeru, če je riba na vilici ali če je ni.

Težko mi z besedami opiše vsako podrobnost svoje veščine. Ribič mora vnaprej vedeti, kako bo reagirala riba in kakšen bo njen naslednji gib, kakšen je lom svetlobe, ki premika dejanski položaj ribe ... »V trenutku, ko ribo ugledam, imam desetinko sekunde ali dve časa, da zabodem ali vržem. To je trenutek, ko riba za delček sekunde obstane, otrpne. To je trenutek, ko obstaja samo morje in jaz – lovec na preži. Če ga zamudiš, si zamudil vse,« pravi piranski ribič, ki trdi, da je v povprečju vsak njegov drugi met uspešen. Poleg lignjev največkrat nabode brancine, ugorje, sipe, kakšnega škarpoča ali rakovico (grancipora). To je res prvinski način lova, najbolj selektiven in v skladu z naravo, da o tradiciji ne govorimo. Tu sta lovec in plen še najbolj izenačena, lov še najbližje naravi. Če bi človek lovil samo s sulicami, ne bi nikoli iztrebil nobene vrste. Dušan ne pozna zgolj vsakega kamna na dnu piranskega morja. Pove vam, kdaj pride družba brancinov pred piransko Punto, kdaj veliki ugorji prilezejo na plan v povsem plitvo morje, kje je mogoče najti šarge, za katere mnogi mislijo, da jih v našem morju sploh ni ... Dobro ve, kdaj je čas, kdaj morje pada, ob katerem kraju meseca, kako je s tokovi, z vetri ... Po barvi lignjev ve, ali se bo nemara spremenilo vreme. Za vsako priliko na morju se je treba drugače pripraviti. V pristanišče se nekaj po polnoči vračava s pičlim ulovom: dobila sva dobrega škarpoča, sipo in rakovico, dovolj za slasten brodet. Toda pri Dušanu ni pomembno, koliko je nalovil prejšnjo noč, pomembneje je, da zna. Zato se niti približno ne pritožuje nad socialnim položajem ribičev. Bolj ga moti neznanje tistih, ki skrbijo za ribiško zakonodajo. »Če bi poznali morje, se ne bi držali kot pijanec plota, da bi tudi malim priobalnim ribičem radi, denimo, zniževali 'ribiški napor', jakost motorjev. Količina rib, ki jo ulovijo mrežarji, ni odvisna od jakosti motorja, je pa pomembna za zagotavljanje njegove varnosti in kakovosti ulova, da se hitreje vrne z morja, če je neurje, in da hitreje pripelje svežo ribo. Nič več ne bi ulovil s sulico, če bi hitreje divjal po morju. Zelo pa razmišljam o električnem motorju – zaradi ekologije in hrupa. To bi nam prišlo zelo prav,« ve ribič, sicer Štajerec po rodu, ki je v prostem času tudi slikar. Marinist. Ni treba dvakrat ugibati, kateri motivi mu gredo najlažje na platna.

KNJIGA, KI PO SVOJE PRIPOVEDUJE
O MORJU IN ISTR

Izdala jo je MBM Media, založništvo ob pomoči: Slovenskih železnic, Luke Koper, Telekom Slovenije, Krke, Petrola, Občine Piran in Občine Ankaran – Predstavitve bodo septembra

Več kot 100 oseb iz
knjige

Antonac Bruno, Babič Marko. Bajc Zorko, Ban Orjano, Banovec Flory, Belič Gregor, Bertok Ljubo, Biloslav Toni, Bogatec Emilia, Bonin Flavij, Bossman Peter, Božič Ivo, Božič Roman, Brezovec Tomi, Buič Mirna, Cossutta Franco, Čap František, Čendak Alojz Gigi, Čok Zlatan, Darovec Darko, Debenjak Božidar, Dougherty Charles Richard, Dulčić Jakov, Fičur Massimo, Fišer Matej, Fonda Ugo, Franca Slavko, Genov Tilen, Glažar Miha, Gombač Srečko, Gruden Dušan, Guzej Gustav, Hoyer Sonja Ana, Humar Gorazd, Intihar Urška, Ivanež Peter, Janža Mitja, Jazbec Tatjana, Jerman Francka. Jerman Robert, Jovanović Miloš, Juri Franco, Jurjec Alojz, Kapun Jure, Kleva Igor, Kmetec Dušan, Knez Kristjan, Komadina Damir, Kos Dušan, Kosmina Mitja, Kresal Janez, Lamut Mitja, Ličen Mira, Ličer Benjamin, Lipej Lovrenc, Marušič Dragan, Mastroianni Marcello, Mihevc Edo, Mišić Gašpar Gašpar, Mlakar Pia in Pino, Mrdakovič Dušan, Novogradec Zlatko, Omeradžić Fuad, Ozimič Nina, Pavček Tone, Pavček Marija, Pahor Boris, Perinič Ivo, Pesek Damjan, Petek Marinella, Petek Zvone, Pirih Metod, Podrecca Boris, Pogelšek Zvonko, Pugliese Cristian, Puh Dušan, Puh Dušan, ml., Richter Marjan, Sau Silvano, Senčar Polona, Simič Slobodan Sime, Skabar Paolo, Šav Vlado, Štader Ivo Adi, Šterk Jure, Šterk Igor, Štirn Jože, Štoviček Majda, Šverko Robert, Tkavc Rok, Toth Erik, Vogel Voranc, Volpi Lisjak Bruno, Vovk Jadran, Zei Miroslav, Zlatič Marisa, Zorman Mirko, Zudič Fulvia, Zupančič Mitja, Žitko Salvator, Žnidaršič Joco, Žbogar Vasilij, Žele Franc, Žiža Valter, Žizek Jože.

Če ni bonov, ni niti domačih gostov

Konec turističnih bonov - manj slovenskih gostov. S temi besedami bi lahko opisali začetek letošnje poletne turistične sezone v Slovenski Istri. Domačini, predvsem v Portorožu, opažajo, da je gostov manj, kot bi si želeli. Preverili smo, kaj o tem pravijo podatki turističnih združenj.

Sredi julija so turistična združenja v Slovenski Istri postregla s podatki o obiskanih štirih obalnih občin v prvi polovici letošnjega leta. Statistika, ki jo vodijo po številu vplačane turistične takse in torej govori o prenočitvah, kaže predvsem na upad slovenskih gostov, ki so lani junija še lahko vnovčili svoje turistične bone, celovite številke za prvo polletje 2023 pa so v primerjavi z referenčnim letom 2019 višje. V občini Piran so v prvem polletju v nastanitvenih kapacitetah zabeležili približno 680.000 prenočitev, kar je skoraj toliko kot v enakem obdobju lani. Junija letos je bila ta številka 219.928 prenočitev, kar v primerjavi z lanskim junijem predstavlja 14 % upad. Lani so denimo junija na destinaciji zabeležili 130.565 prenočitev domačih gostov, letos le 71.710.

Pri tem v hotelih beležijo 35 odstotkov več prenočitev tujih gostov v primerjavi z enakim obdobjem lani. Med tujci je bilo največ Avstrijcev, Italijanov, Nemcev in Madžarov. V Portorožu upad domačih gostov pripisujejo dejstvu, da so slovenski gostje lani še koristili turistične bone, v Izoli pa dodajajo, da junijska odstopanja pripisujejo predvsem manjši nastanitveni zmogljivosti (junija 5 %), kasnejšemu pričetku poslovanja zasebnikov in slabšemu vremenu.

Uradni statistični podatki turističnega obiska junija 2023 kažejo, da je Izolo v tem mesecu obiskalo 18.296 gostov, ki so skupaj opravili 65.318 prenočitev. Od tega je bilo v hotelih uresničenih kar 49 odstotkov vseh prenočitev (32.043), s 24 odstotki jim sledijo apartmajska naselja, z 11 odstotki kampi in ostalo. V primerjavi s preteklim letom to predstavlja 19 odstotkov manj

prenočitev in 25 odstotkov manj prihodov. Po podatkih portala ttaksa.si so na destinaciji Koper v prvi polovici letošnjega leta zabeležili skoraj 39 tisoč turistov, ki so ustvarili preko 97 tisoč prenočitev. V primerjavi z enakim obdobjem lani, je število prenočitev letos za okvirno 15 odstotkov nižje. Glede na rezultate iz predkovidnega leta 2019 pa je bilo v prvih šestih mesecih letošnjega leta 17 odstotkov prenočitev več.

VRAČAMO SE NA STANJE LETA 2019

Struktura turističnega obiska v Izoli v prvih šestih mesecih je skladna s tisto iz leta 2019; domači gosti predstavljajo 55 odstotkov vseh prenočitev, 45 odstotkov pa zajema tuja tržišča. Kot so povedali na Turističnem združenju, z veseljem beležijo predvsem izrazito vračanje obiskovalcev iz primarnih tujih tržišč. V primerjavi z letom 2022 in tudi z 2019 nekatera vidno izstopajo, in sicer Avstrija s kar 47 odstoki več kot leta 2022, tudi nemški gosti Izolo obiskujejo več kot lani (+ 34 odstotkov), prav tako je tudi več Madžarov, Slovakov, Čehov. Izrazito vračanje pa je zaznati pri italijanskih sosedih, ki dosegajo kar 202-odstotno povečanje obiska v primerjavi z letom 2022. Domači gosti so v Kopru ustvarili približno 30 odstotkov vseh prenočitev, med tujimi gosti prevladujejo tisti iz Nemčije, Avstrije in Italije. V zadnjem času opažajo pove-

čano število gostov z Madžarske, Češke in Poljske. V Kopru turisti povprečno bivajo 2,5 dni. V poletnem času je med njimi veliko zanimanja za morje, veliko se jih odloča tudi za raziskovanje podeželja in okušanje lokalne gastronomije.

UPAD PREDVSEM PRI SOBODAJALCIH

Kot pravi v.d.v. direktorja Turističnega združenja Portorož Aleksander Valentin bo število hotelskih prenočitev po dosedanjih napovedih primerljivo z lanskega letom, a po naših informacijah upad beležijo predvsem sobodajalci. Na TZP razlagajo, da se po naravni poti hoteli in sistematizirane private nastanitve, ki npr. merno več vlagajo v trženje, polnijo pred manjšimi nastanitvami, torej sobodajalci. V združenju dodajajo, da na upad števila prenočitev vpliva tudi razmerje med kakovostjo in ceno. Junija so sicer v ostalih nastanitvenih kapacitetah (hoteli so torej izvzeti) v občini Piran zabeležili za približno petino manj prenočitev kot junija lani.

Večji upad prenočitev v primerjavi z letom 2022 tudi v Izoli beležijo zasebne nastanitve, torej apartmaji, prenočišča, sobe in stanovanja, in sicer za približno 30 odstkov. Je pa v primerjavi z letom 2019 njihovo poslovanje letošnjega junija približno 30 odstotkov višje. Število nočitev v hotelih v prvem polletju letošnjega leta znaša v Kopru 42 000, medtem ko ostale prenočitvene kapacitete beležijo številko 55 605.

NI VLAGANJ, NI RAZVOJA

V prejšnji številki našega časopisa smo pisali o tem, da naši južni sosed neprimerljivo več vlagajo v turizem kot pri nas. Zdi se, da je še posebej Portorož zastal v razvoju. »Infrastrukturno degradirana destinacija potrebuje intenziven investicijski cikel v javno infrastrukturo, kar od Občine Piran pričakujeta tako gospodarstvo kot lokalno prebivalstvo,« o tem pravi direktor TZP Valentin.

Tu so še lokalne razprtije, s katerimi se ne sooča le Portorož, temveč tudi Koper. V prvem odmeva zgodba kioska, ki so ga postavili sredi kraja, da bi v njem pekli čevapčiče in podobno gostinsko ponudbo, a se je izkazalo, da je objekt postavljen na črno in nadenj se je zvrstila vrsta inšpekcij. Na najnovejši koprski plaži med Žusterno in Semedelo je zgodba še bolj bizarna, saj je nekdanji najemnik plažnega gostinskega lokala zaradi spora z občino novemu najemniku pot do obrata onemogočil kar z avtomobili. Spor rešujejo na sodišču, prikrašani pa so predvsem obiskovalci plaže, ki si tam ne morejo privoščiti hrane in pijače.

Negativna reklama ni prihranjena niti Hrvaški. V začetku julija so se tamkajšnji mediji razpisali o slabšem junijskem turističnem obisku in ga pripisali predvsem visokim cenam. »V glavni del sezone vstopamo s številom rezervacij, za katerega nikakor ne moremo reči, da je zadovoljiv, velik del pa se lomi na zasebnih nastanitvah. Cene ne ustrezajo povpraševanju in ponudbi na trgu, imamo pa tudi porast števila zasebnih namestitvev,« je za Jutarnji list opisal predsednik Združenja potniških agencij pri hrvaški gospodarski zbornici Boris Žgomba. Dodal je, da padec rezervacij opažajo povsod, od Istre do Dalmacije. Hrvaška turistična skupnost (HTZ) je te navedbe demantirala, saj njihove številke kažejo za 15 odstotkov več turističnih prihodov in za 10 odstotkov več nočitev kot v enakem obdobju lani. Izpostavili so, da so na Hrvaškem od začetka leta do minule srede zabeležili 6,41 milijona prihodov in 25,16 milijona nočitev, kar je v primerjavi z enakim obdobjem lani 15-odstotna rast po številu gostov in 10-odstotna rast po številu nočitev.

V HTZ so zavrnil tudi navedbe medijev o manjšem zanimanju turistov za najem zasebnih namestitvev oziroma apartmajev.

EVA
BRANC

Po pisanju Jutarnjega lista je bil najem apartmajev v hrvaški Istri med 1. in 25. junijem za osem odstotkov nižji kot v enakem obdobju lani. V HTZ pa so nižji odstotek pripisali vse večjemu številu ležišč v zasebnih namestitvah. Poudarili so še, da turistični promet na Hrvaškem dosega stabilno rast in pozitivne trende.

NAPOVEDI SO VSEENO OPTIMISTIČNE

V HTZ so povedali še, da so napovedi za preostanek turističnega leta zelo dobre. Podobno optimistični so pri nas. »Število hotelskih prenočitev bo po dosedanjih napovedih primerljivo z lanskega letom, pri čemer velja poudariti, da hotelirji dosegajo višje cene za prodano hotelsko sobo. Po besedah hotelirjev bosta julij in avgust dobro zasedena s številom prenočitev, ki bodo po vsej verjetnosti presegle lanskega leta,« je povedal Aleksander Valentin.

Uradni podatki in njihova analiza tudi v Izoli kažejo na običajno sezono, prav tako so dobre napovedi hotelirjev. »Po napovednih naših večjih nastanitvenih obratov se še vse do konca avgusta obeta dober obisk, saj so nekatere nastanitve že v celoti rezervirane, večina pa beleži tudi preko 90 odstotkov rezerviranih kapacitet,« pravijo tudi v koprskem Zavodu za mladino, kulturo in turizem.

foto: Tomaž Primožič - FPA

LE ATTIVITÀ DELLA CAN COSTIERA

LA CAN COSTIERA E DI CAPODISTRIA AL COLLEGIO DEI NOBILI

CAPODISTRIA| Si è svolto venerdì, 7 luglio 2023 il primo sopralluogo al cantiere del Collegio dei Nobili, il prestigioso palazzo di Capodistria che ospita la scuola elementare ed il ginnasio italiani, attualmente in restauro. Come riportato dal sito della CAN di Capodistria, la visita si è svolta in armonia con l'accordo fra Comune di Ca-

podistria e ditta appaltatrice. All'incontro ha presenziato, inoltre, il presidente della CAN Costiera, Alberto Scheriani e di quella Comunale, Roberta Vincoletto, in qualità di cofondatori delle istituzioni scolastiche che hanno sede nel palazzo, le elementari Pier Paolo Vergerio il Vecchio e il ginnasio, Gian Rinaldo Carli, accanto ai rappresentanti delle due scuole. Visite come questa si svolgeranno ogni mese, ma anche con maggior frequenza, se dovesse essere

necessario. La ditta appaltatrice Makro 5 ha illustrato l'andamento dei lavori in questa fase iniziale che, come hanno detto, nonostante un lieve ritardo, stanno rispettando la tabella di marcia. Accanto ai lavori di demolizione e smaltimento dei materiali di scarto, sono in corso i sondaggi archeologici obbligatori nel centro storico di Capodistria, soprattutto quando i restauri investono palazzi di particolare pregio, come il Collegio dei Nobili. Il prossimo sopralluogo è stato fissato per l'inizio di settembre.

CAN CAPODISTRIA

IL NUOVO DIRETTORE DELL'UFFICIO PER LE MINORANZE A CAPODISTRIA

Janez Doltar, facente funzioni di direttore dell'Ufficio governativo per le nazionalità, ha fatto visita a Capodistria ai vertici della CAN Costiera e delle sue istituzioni. Accompagnato dal suo predecessore, Stane Baluh, ha conferito con il presidente, Alberto Scheriani, la vicepresidente, Linda Rotter, il segretario Andrea Bartole, la consulente legale, Vita Valenti, con Roberta Vincoletto presidente della CAN capodistriana e coordinatrice del Centro Culturale "Carlo Combi", nonché con Chiara Vianello dell'Ufficio per il bilinguismo. All'ospite sono state illustrate l'organizzazione e il funzionamento della CNI in Slovenia e le attività gestite dalla CAN Costiera. Il presidente Scheriani nel suo intervento ha posto l'accento sull'importanza del comparto istruzione, delle attività culturali ed economiche, dell'attuazione coerente del bilinguismo e dell'informazione. Ha fatto una carrellata su tutte le iniziative in corso a livello di CAN Costiera, Comunali e delle Comu-

nità degli Italiani. Il nuovo direttore Doltar ha confermato che i contenuti dell'accordo di collaborazione tra il governo sloveno e i deputati delle Comunità nazionali italiana ed ungherese al Parlamento di Lubiana, Felice Žiža e Ferenc Horvath, sono una priorità assoluta da realizzare e sviluppare nei mesi prossimi. In settembre è stato annunciato un incontro di coordinamento in vista della stesura dei programmi finanziari 2024 per includervi, in modo corretto, le voci riguardanti l'esecuzione dell'accordo di collaborazione. Janez Doltar ha espresso vicinanza alla CNI, si è detto

onorato di poter visitare le sue istituzioni e di incontrare i suoi dirigenti. Da profondo conoscitore delle attività culturali, ha assicurato massima apertura per aumentare le sovvenzioni in questo settore, che egli ritiene della massima importanza. Altrettanto di rilievo è l'informazione, sia per quanto riguarda la RTV di Capodistria che la carta stampata e, quindi, la redazione capodistriana de La Voce del popolo. Al termine dei colloqui gli ospiti hanno potuto visitare il cantiere del Collegio dei nobili, dov'è in corso il restauro della Scuola elementare e del Ginnasio italiani, nonché Palazzo Tarsia, futura sede della CAN Costiera e di altre istituzioni CNI.

CAN COSTIERA

FOLKEST- 31 ANNI DI MUSICA D'ALTO LIVELLO A CAPODISTRIA

La Comunità nazionale italiana è stata anche quest'anno in prima fila per ravvivare l'estate nella fascia costiera. A Capodistria, sotto le possenti arcate del magazzino del sale che si apre su Piazza Carpaccio, si sono dati appuntamento numerosi appassionati delle note per seguire la nuova edizione di Folkest, la numero 31. A curarla come sempre l'AIAS- L'Associazione italiana arte e spettacolo, che con il sostegno del Ministero della cultura sloveno, del Comune di Capodistria e della CAN Comunale ha garantito due serate di assoluto divertimento. A richiamare per primi un folto gruppo di estimatori della musica popolare e dialettale, sono stati i musicisti dei "Calegaria", da anni sulla scena con un repertorio di canzoni tratte dalla tradizione istriana, con particolare riferimento al dialetto capodistriano. Guidati dal loro direttore artistico, arrangiatore e polistrumentista, Leonardo Klemenc hanno pre-

sentato il quarto album, un'altra raccolta di melodie e parole strappate al dimenticatoio, con la ferma intenzione di tramandarle alle prossime generazioni. Quelle attuali hanno dimostrato nuovamente di apprezzare le canzoni di una volta, nonostante la veste più moderna o orecchiabile imposta dal complesso. I pezzi più famosi sono stati cantati tutti assieme da spettatori e musicisti. La seconda serata di Folkest ha proposto un grande della musica italiana: Enrico Ruggeri, vincitore del Festival di Sanremo, autore ed esecutore di molte canzoni di successo, alcune delle quali affidate anche ad altri cantanti di eccezionale bravura come Fiorella Mannoia, Loredana Bertè ed altri. L'appuntamento

ha fatto accorrere a Capodistria numerosi fan di Ruggeri anche dai Paesi contermini, ma soprattutto dalla vicina Trieste. Sin dalle prime note hanno ballato e cantato sui ritmi proposti dal protagonista e dalla sua band. È riuscita perfettamente l'interazione tra esecutori e spettatori anche quando Ruggeri ha invitato sotto al palco i più coraggiosi. Appartenenti a varie generazioni non si sono fatti pregare e hanno dato un tono di festa tutto particolare al concerto, che non si è concluso con la scaletta prevista, ma ha offerto alcuni bis per accontentare i presenti. L'applauso finale si è trasformato in ovazione, sentita distintamente anche nelle piazze e vie adiacenti al magazzino del sale. Gli elogi agli organizzatori e ai protagonisti di Folkest non sono mancati in attesa che tra un anno ritorni la musica d'autore nelle vie di Capodistria.

ISOLA IN MUSICA- GRANDI SUCCESSI IN TRE SERATE DI CONCERTI

La CAN di Isola, in collaborazione con il Comune, ha riproposto anche quest'anno i tradizionali tre concerti di Isola in musica. Un appuntamento fisso di mezza estate, atteso con impazienza dagli amanti della musica leggera per i nomi di spicco che porta ogni anno in Piazza Manzioli, grazie all'impegno della coordinatrice culturale, Agnese Babič. Sfidando le previsioni meteo non proprio favorevoli, ha calcato per primo il palcoscenico il musicista locale Rudi Bučar. Famosissimo in regione, è molto conosciuto anche in tutta la Slovenia e fuori dai confini nazionali. Le sue canzo-

ni hanno vinto numerosi Festival, partendo da quello delle Melodie del mare e del sole a Portorose. Quelle d'autore sono uno spaccato della vita nelle nostre contrade, riproponendo i dialetti locali, storie di amori, fortune e delusioni. Non sono mancati i richiami al folk istriano, con composizioni rivisitate in chiave moderna e forse per questo ancora più gradite, malgrado alcune si discostino notevolmente dall'originale. Dal cantautorato isolano- istriano, i concerti della CAN Comunale sono passati a quello italiano con un nome di grande rilievo: Francesco Baccini. Appartenente alla scuola genovese, si è ispirato molto a vere leggende della musica italiana come Luigi Tenco e Fabrizio De Andrè. Di quest'ultimo Baccini è stato amico e collaboratore, traendone spunto per motivi molto belli e di successo. Nei suoi racconti

di vita c'è stato spazio per la passione sportiva con il suo Genoa e del triste ricordo di un amico-campione come Marco Pantani, di cui le gesta sono state, ingiustamente, quasi spazzate via dalla sua morte prematura e tragica. Ritmo, melodie allegre e scandite soprattutto dalla sua batteria nel terzo concerto a Isola, con protagonista il percussionista Tony Esposito. Definito dalle presentazioni eclettico, ha al suo attivo collaborazioni con i grandi artisti italiani da Lucio Dalla a Bennato, De Gregori ed altri. Esposito ha fuso la sua band con quella del suo amico e collega Michele Pecora, anch'egli salito sul palco. La canzone più attesa dal pubblico isolano è stata la celeberrima "Kalimba de luna" che ha venduto milioni di dischi in tutto il mondo. Isola in musica consegna ora la cittadina istriana a un breve "letargo" estivo prima che si scatenino le altre tradizionali manifestazioni del mese di agosto, tra le quali spicca l'immane Festa dei pescatori, vera celebrazione delle genuine tradizioni locali.

NUOVO CDA PER LA RTV DI SLOVENIA

L'ultima settimana di luglio ha portato alla nomina del nuovo presidente del Consiglio d'amministrazione della RTV di Slovenia. A ricoprire il massimo incarico in seno all'ente, in base alla nuova legge che ne regola il funzionamento, è stato chiamato Zvezdan Martič, ingegnere elettrotecnico, per lunghi anni giornalista e redattore televisivo. Tra i suoi obiettivi fondamentali, Martič ha elencato la normalizzazione delle relazioni alla RTV, affinché le persone smettano di provare stress quotidianamente sul posto di lavoro, che i dipendenti si sentano apprezzati e valorizzati per quello che fanno. Riguardo ai finanziamenti, Martič ritiene che la RTV possa operare più razionalmente entro certi limiti e allo stesso tempo aumentare le entrate proprie, senza pesare sul programma con troppa pubblicità. Prima di tutto il fondatore, cioè lo Stato, è obbligato per legge a fornire un finanziamento stabile. Martič è stato sostenuto da 16 dei 17 membri del consiglio di programma. Ha dichiarato di non essersi aspettato un sostegno così alto, ma ora sarà più facile lavorare visto l'appoggio incondizionato ottenuto. Ha aggiunto che è infinitamente compiaciuto e onorato.

Tra i votanti a suo favore anche il Consigliere della Comunità nazionale italiana, Andrea Bartole. "Il nuovo presidente del CDA ha ottenuto il voto della CNI perché ha fornito precise garanzie sull'organizzazione del futuro lavoro nei centri regionali. Vede anche quello di Capodistria come una parte importantissima dell'ente radiotelevisivo nazionale, che non solo va mantenuto in vita, ma preso anche in maggiore considerazione da Lubiana. Nel suo programma ha parlato di produzioni locali a Capodistria, con parallelamente promozioni dei programmi per la Comunità nazionale italiana. In questo senso, quindi, abbiamo ritenuto che esistano le condi-

zioni per sostenere il neo presidente nei suoi sforzi per consolidare il nostro centro regionale, garantirgli maggiori risorse finanziarie e quindi prospettive di sviluppo" ha dichiarato Bartole. Martič è stato chiamato subito dopo a proporre due membri del CDA. Tra sette candidati ha optato per Simon Kardum e Andrej Trček, subito poi confermati dal Consiglio di programma. Il primo è un noto attivista in campo culturale che ha promesso un rinnovamento e un ringiovanimento in seno alla RTV di Slovenia. Trček lavora in seno all'ente da 17 anni, prima come redattore del Centro multimediale e poi come consulente legale. Sarà sua premura far rispettare alla lettera le leggi vigenti nel funzionamento della Radiotelevisione nazionale. Il CDA entrerà in carica con la nomina del rappresentante dei lavoratori, che avverrà per elezione diretta da parte dei dipendenti.

Pozabite na denarnico! Plačate lahko z mobilnim telefonom.

NAČINI PLAČEVANJA SE Z RAZVOJEM TEHNOLOGIJE VES ČAS SPREMINJAJO, VSE PA JE USMERJENO K POENOSTAVITVI PLAČEVANJA IN ČIM VEČJI PRIROČNOSTI ZA UPORABNIKA. S TEM SE SPREMINJAJO TUDI NAVADE POTROŠNIKOV. ČEPRAV NEKATERI ŠE VEDNO PRISEGAJO NA GOTOVINO, PA JE VSE VEČ TISTI, KI RAJE PLAČUJEJO S KARTICAMI, V ZADNJIH LETIH PA VSE BOLJ TUDI Z MOBILNIMI TELEFONI. TUDI PODATKI LETOŠNJE MASTERCARDOVE RAZISKAVE MASTERINDEX UGOTAVLJAJO NARAŠČAJOČO PRILJUBLJENOST MOBILNIH PLAČIL, KJER MOBILNE NAPRAVE POSTAJAJO VSE BOLJ POMEMBNE – POSTAJAJO ORODJE ZA UPRAVLJANJE FINANC, SPREMLJANJE PORABE, PREDVSEM PA ZA IZVAJANJE HITRIH IN VARNIH PLAČIL.

KAJ JE MOBILNO PLAČEVANJE?

Kot mobilno plačevanje ne imenujemo plačil, ki jih izvajamo v mobilni banki, pač pa **plačila na prodajnih mestih, ki jih fizično izvedemo s pametnim mobilnim telefonom** (lahko tudi pametno uro ali drugo napravo). Za to potrebujemo ločeno mobilno aplikacijo – **mobilno denarnico**.

Mobilno plačevanje sicer ni več novost, ampak je že vrsto let uveljavljen in preizkušen način plačevanja. **Intesa Sanpaolo Bank** je plačevanje z mobilnim telefonom uvedla že leta 2016, in sicer je kot prva v Sloveniji svojim komitentom, uporabnikom naprav s sistemom Android, ponudila plačevanje z mobilno denarnico **Wave2Pay**. Tri leta pozneje pa je kot prva slovenska banka komitentom ponudila še storitev **Apple Pay**, ki plačevanje omogoča uporabnikom pametnih naprav s sistemom iOS (telefonov iPhone, pametne ure Apple Watch ipd.). Najnovejšo pridobitev na tem področju pa predstavlja storitev Google Pay, ki je na voljo našim strankam, uporabnikom naprav s sistemom Android od decembra 2022.

ZAKAJ JE MOBILNO PLAČEVANJE TAKO PRIROČNO?

- **Mobilni telefon imamo običajno vedno s seboj.** Ker nam omogoča tudi plačevanje, denarnice sploh ne potrebujemo. To je še posebej priročno pri raznih aktivnostih (šport, plaža, potovanje, ...), ko želimo imeti pri sebi čim manj stvari.
- Za mobilno plačevanje **ne potrebujete posebnega računa**, saj je mobilna denarnica vezana na vaš transakcijski račun.
- V mobilno denarnico si lahko **shranite tudi kartice zvestobe**, tako da lahko koristite vse pripadajoče ugodnosti, obenem pa ne potrebujete s seboj ce-

KAKO POTEKA MOBILNO PLAČEVANJE?

Plačevanje z mobilnim telefonom ali pametno uro ni več nikakršna znanstvena fantastika. **Poteka na enak način kot plačevanje z brezstično kartico**, saj gre v osnovi prav tako za plačilo s kartico, ki smo si jo predhodno naložili v izbrano mobilno aplikacijo – Google Pay oziroma Apple Pay. Plačujemo pa lahko na vseh POS terminalih, ki omogočajo brezstično plačevanje, kar omogoča izjemno razširjenost takšnega načina plačevanja. Namesto kartice torej k POS terminalu prislonimo svojo pametno napravo (telefon ali uro), pred plačilom pa moramo napravo, s katero plačujemo, odkleniti. Enako kot pri plačevanju s karticami, nakup nad 50 evri potrdimo še z vnosom kode PIN.

Komitentom Intese Sanpaolo Bank je mobilno plačevanje z **Google Pay** trenutno omogočeno z debetno kartico **Activa Visa Inspire**, medtem ko storitev **Apple Pay** ponuja, poleg debetne kartice, plačevanje tudi s kartico z odloženim plačilom **Activa Mastercard**.

Za več informacij o storitvi mobilnega plačevanja obiščite najbližjo poslovalnico ali bančno spletno stran **www.intesasampaolobank.si**, lahko pa pokličete tudi v bančno kontaktno središče, na telefonsko številko **080 13 18**.

- lega šopa plastike.
- **Zelo visoka dostopnost storitve.** Zaradi uporabe iste tehnologije lahko z mobilnim telefonom plačujete povsod, kjer sprejemajo tudi brezstične kartice.

TOYOTA C-HR HYBRID ELECTRIC

IZSTOPAJTE S STILOM

Vaš avto je odraz vaše osebnosti. Izstopajte v stilu s svojo notranjo samozavestjo, ki na novo določa meje konvencionalnega.

PREVERITE PONUDBO

OD 27.790 €

AVTO CENTER JEREB

051 233 101

051 682 666

NAPREDNI VARNOSTNI SISTEMI

VEČ KOT 50 % VOŽNJE NA ELEKTRIČNI POGON

HITRA DOBAVA

DO 10 LET JAMSTVA

Cena, 27.790 € velja za Toyota C-HR hybrid electric, Center 1.8. Cena vključuje bon za financiranje. Za več informacij se obrnite na vam najbližjega pooblaščenega prodajalca Toyota vozil. Povprečna poraba goriva za vozila Toyota C-HR Hybrid: od 4,9 do 5,3 l/100 km in emisije CO₂: od 110 do 119 g/km. Emisijska stopnja: za 2,0 hibrid EURO 6 AP in za 1,8 hibrid EURO 6 AM. Emisije NOx: od 0,0036 g/km do 0,0049. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. 10 letno jamstvo hibridne baterije velja ob rednih servisih na 1 leto ali 15.000 prevoženih km (kar nastopi prej) pri pooblaščenih prodajno-servisnih Toyota trgovskih mreži. Po preteku tovarniške garancije vam ponujamo brezplačno vključitev v program jamstva Toyota Relax (vse do starosti 10 let ali 185.000 km). Slika je simbolična.

Vanja Valič

SPOZNALA SEM GA NA TELEVIZIJI DAVNEGA LETA 1989, KO SMO ZAČELI Z ODDAJO STUDIO LJUBLJANA, NATO STUDIO CITY, ON KOT REŽISER IN MIDVA Z LEONOM MAGDALENCEM KOT VODITELJA, AVTORJA PRISPEVKOV IN TUDI UREDNIKA OB TOMAŽU PEROVIČU. POTEM SMO S TELEVIZIJE ODŠLI, USODO STUDIA CITY POZNATE. KLJUBOVAL JE VSEM NARAVNIM UJMAM, TISTI, KI JE PRIŠLA NA TELEVIZIJO Z NALOGO, DA UKINE VSE, KAR JE POLITIČNO STRANKO BODLO V OČI, PA NE. NE ŽELIM UGIBATI, KAJ BI SE DOGAJALO Z VANJO, ČE BI OSTAL NA TELEVIZIJI. K SREČI SE JE PRAVOČASNO UPOKOJIL PRED TRINAJSTIMI LETI IN TELEVIZIJE SKORAJDA NE GLEDA, RAZEN ŠPORTNIH PRENOSOV. V DRUŽINI NAVIJAJO ZA INTER, OBLEČENI V NJIHOVE DRESE. KO SVA SE PO TELEFONU DOGOVARJALA ZA SREČANJE, JE IMEL DVA POGOJA, JUTRANJEGA IN VEČERNEGA: »DELAM NAMREČ V DVEH IZMENAH«. ZJUTRAJ SE SPUSTI S HRIBA NAD IZOLO V RESTAVRACIJO SIDRO V MESTU IN ZVEČER GRE V HANGAR, BAR PRI HOTELU DELFIN. NA MOJE NAIVNO VPRAŠANJE, KAJ DELA, JE MIRNO ODGOVORIL: »IGRAM KARTE.«

Če bi me takrat, ko je bila ta vrsta glasbe popularna, zanimala, bi najbrž že takoj vedela, da je igral pri Kameleonih. Ko pa so mi to povedali, sem si ga lahko v živo predstavljala na odru, kako poje in igra klaviature. Od leta 1965 do 1969 so bili najbolj popularen bend v bivši Jugi z vsem, kar je šlo zraven. Veliko koncertov, veliko denarja, veliko deklet, veliko dogodivščin, če uporabim nedolžno besedo. »Da ne bi ostro zavrnil ponudbe, da ponovno igramo, sem postavil visoko ceno, ki bi jo malokdo zmogel,« pravi in doda: »Pa tudi ne zanima me. Ne.«

Nazadnje smo sodelovali v Studiu city, kjer si bil naš hišni režiser. Nisva se vide-la triintrideset let ...

Ne vem točno koliko, ampak dolgo ...

**Kaj si medtem počel ? Vem, da si upoko-
jen in da strastno igraš karte?**

(smeh) Ko smo se nazadnje srečali, sem bil še v službi na TV Slovenija. Pomeni, da sem režiral svetovna in evropska prvenstva, champion league v nogometu, rokometu, košarki, atletiki, veslanju, kolesarstvu, tenisu, badmintonu, kajak, kanu divje, mirne vode, alpsko smučanje, smučarski teki, skoki. Pa prenose olimpijskih iger, svetovnega prvenstva v nogometu v Južni Afriki, na novo ustanovljene olimpijske igre v Azerbajdzanu ... delal sem še svetovno nogometno prvenstvo v Južni Afriki in se nato konec leta 2010 upokojil. Nekdo mi je rekel, da bom takrat dobil še denar, ker so na TV vlagali sredstva v tretji pokojninski steber. Odpravnine ob odhodu nisem dobil, toliko o nacionalki. Ali pa o meni, saj sem bil vsem trn v peti. Nisem se kar tako strinjal z odgovornimi. Npr. če sem videl steklenico, nisem mogel trditi, da je kozarec, tako kot so hoteli vodilni. Ko sem odšel v pokoj, sem občasno preko družinskega podjetja še delal prenose, tudi prenose v

tujini, samo šport, nazadnje evropsko prvenstvo v nogometu 2018. Potem sem s tem končal. Iz glasbenega sveta sem odšel leta '69, '70, z glasbo ohranjam stik preko Kameleonov. Desetkrat na leto se srečamo na žurkah za rojstne dni, trajajo od enih popoldan do štirih, petih zjutraj. Toliko kondicije še imamo. Od zadnjega prenosa imam deljen delovni čas za igranje kart, trenutno zame najbolj pomemben.

Našega sobivanja na televiziji v času Studia city se spominjam kot zelo prijetnega. Večina med nami, razen urednika Tomaža Peroviča, je prišli na televizijo brez izkušenj, sodelovali pa smo z najboljšimi režiserji, snemalci in montažerji.

Moram priznati, da skoraj nič ne gledam nacionalke. Občasno šport, kakšno glasbeno oddajo ali pa kakšen dokumentarec. Ko sem enkrat gledal Studio city, sem bil res presenečen, da je bil še takrat, pred kakšnim letom, preden so ga ukinili po več kot triintridesetih letih, še vedno isti, kot smo ga zasnovali.

To pomeni, da taka oblika deluje! Če gledaš tuje televizijske programe, so leta in leta na sporedu oddaje istega formata, ker ni razloga, da bi jih spreminjali, razen da nimaš avtorskih pravic ...

Saj. Enkrat me je ustavila Ljerka Bizilj. Vanja, je rekla, midva bi morala zdaj dobiti nagrado. Pa ji odvrnem: »Ma čakaj, o čem govoriš, a nisi v penziji?« »Ja, ampak oddaja Zrcalo tedna je še vedno taka, kot sva jo postavila midva, pred desetletji,« je odvrnila. Enako je z oddajo Žrebanje lota, ko so otepali režije, prevzel sem jo, voditelj je bil Bogdan Barovič, potem poslanec in župan v Trbovljah. Oddajo sva začela snemati ob osmih zjutraj in jo končala ob petih popoldan. Vse spoštovanje, da je zdržal, ker sem bil vztrajen, ponavljali smo scene v nedogled. Ta oddaja je še vedno enaka, po formi, kot je bila, ampak je po tolikih letih kdo, ki bo pogruntal kaj novega.

Tudi moja izkušnja s televizijo pred mesecem dni je še vedno enaka, kot je bila takrat, ko smo delali Studio city. Skoraj nič se ni spremenilo. Kako si prišel na televizijo?

Potem, ko sem opravil z glasbo, sem najprej blodil po Evropi ...

Kot popotnik? Ali si šel s trebuhom za kruhom?

Ne, Tof mi je dal njihovo novinarsko iz-

kaznico, s katero sem bil na agencijah in koncertih, recimo Ten years after, ko so ravno dobili platinasto ploščo. Pojavil sem se na podelitvi, dali so me v sobo, kjer je bilo vse belo, od sten, do preproge in platinasta plošča. Ponudili so mi kavo, ki sem jo seveda polil. Genijalen nastop sem uprizoril. Potem sem s kitaristom Alvinom Leejem v Sohu popival tako, da sva se na koncu vikala. Iz Bolgarije sem se vrnil, ker so mi sporočil, da je moja bodoča žena noseča in je v bolnici. V časopisni papir sem zavil prstan in ji ga prinesel. Takoj ji je bilo dobro. Potem pa grem nekega dne v Ljubljano in se dobim z bratrancem, igralcem Daretom Valičem, kje drugje kot v Bangladešu, nasproti televizije. Ob enih popoldan sva začela popivati, ljudje so prihajali in odhajali, ne vem, kdo je bil takrat direktor televizije, ampak veliki šef je bil Sveta Jovanovič.

Ena od televizijskih legend!

Bil je velik O,3. Pil je z nama in me vprašal, kaj delam. »Nič«, sem rekel. Vprašal me je, če bi prišel na televizijo. Privolil sem in naslednje jutro ob sedmih sem bil tam. Po desetih dnevih sem šel kot asistent na teren. Tudi s sodelavci sem potem počel tako, kot se je meni zgodilo. Nisem jih spraševal, koliko znajo. Rekel sem: »Vrzite ga v vodo, če bo splaval, je za to službo. Če ni, naj odide

kamorkoli drugam.« Čez čas so v športnem programu iskali režiserja.

Ti je šport všeč?

Šport in glasba sta bila moja strast. Vedno, od malega. Šel sem v športno redakcijo, dobival projekte in prišel do svetovnih in evropskih prvenstev, olimpijskih iger, saj sploh ne vem več kaj vse.

Laično, režirati dokumentaren film najbrž ni nič posebnega. Vnaprej veš kaj hočeš, kako naj bo kaj videti, imaš scenarij. Predstavljam si, da moraš pri režiji športnega dogodka najprej dobro poznati šport, vedeti, kaj so ključni trenutki, ki jih kamera ne sme zamuditi, kdo so favoriti, ki jih moraš spremljati ...

Takole ti bom odgovoril. Z vsako stvarjo, če jo hočeš narediti profesionalno, se moraš ukvarjati, če je ne želiš narediti površno. Enkrat sem hotel režirati nastop simfoničnega orkestra. Imam nižjo glasbeno šolo, ampak nisem bil sposoben brati partiture, zato sem zavrnil. Podobno je s športom. Delal sem z od 20 do 150 ljudmi z različnimi problemi stopetdeset odstotno. Hotel sem dokazati Evropi in svetu, da znamo. Predstavljam si, da imaš pred sabo 30-50 majhnih televizorjev, na vsakem monitorju je kamera, slow, grafika, ura. Delaš z 20-30 kamerami, 10-20 slowov. Pred vsakim prenosom pa sestanek z ekipo, vsakemu posebej razložiš, kaj od njega pričakuješ. S športom sem se ukvarjal že kot mulc, s šestimi, sedmimi športi, ker drugega ni bilo, od petdesetih dalje, ko sem prišel v Izolo.

Kateri so bili torej tvoji športi?

Igrali smo nogomet, rokomet, košarko, odbojko in veslali. Veslal sem v četvercu in za nas je bila največja premija ta, da si pozimi lahko treniral v telovadnici. Dvigniti si moral šestdesetkilo utež, da si lahko tam treniral. Dvignil sem to utež, roke so se mi zvile nazaj, utež mi je padla na tla, mene pa so odpeljali v Valdoltro, kjer sem bil s tistimi, ki so imeli resne težave. Za razliko od mene. No, skoraj nisem mogel hoditi, od tam sem zbežal.

Zakaj, torej?

Pač. Tak sem bil in sem še danes. No, potem sem igral nogomet v mladinskih ekipah Izole, enkrat so me celo poklicali v slovensko reprezentanco, pa potem nisem šel. Ne vem, kaj je bilo, morda sem bil poškodovan. Nenadoma se mi vse obrne in grem v glasbo.

Kako pa se je to zgodilo?

Hodil sem v glasbeno šolo, h klavirju. Moram priznati, da sem večkrat šprical, kot bil pri pouku.

V naši družini je bil vedno kdo, ki je hodil v glasbeno, moj brat recimo, čeprav mu za igranje harmonike ni bilo mar ...

Moji starši so bili očitno prepričani, da bi bil lahko virtuozi. Celo zasebne inštrukcije sem imel in pianino doma.

Leta 1965, jeseni, so štirje mladeniči, moji kolegi, nastopali v Mladinskem klubu v Kopru in naredili »darmar«, ampak to takrat ni bil glavni štos. Glavni štos je bil, da se je ta Mladinski klub preimenoval v Ray Charles klub, ker »... to pa tako ne more biti!«. Ne vem, kje sem slišal, da ta skupina potrebuje še enega pianista. Pri njem doma so bili vsi. Niso imeli klavirja, pač pa harmoniko. Na to zaigraj, so rekli. »Pa vi ste adijo, kakšna harmonika,« sem rekel. Potem je eden od očetov vlekel meh, jaz pa sem igral. Tako sem postal član družine.

A so to bili že Kameleoni?

Ne, Kameleoni smo postali kasneje, ime smo dobili nekega dne, ko smo hodili po Kopru. Nekje so prodajali cigarete Camel in ne vem zakaj, mi je bilo to ime všeč in tako smo se poimenovali. Potem smo zmagali na prvi kitariadi v Zagrebu, kjer so nastopali rock ansambli iz vse Jugoslavije in takrat se je začel naš vzpon. Imeli smo menegerja, strica enega od članov, ki nam je kupil nekaj opreme, peljal nas je v Zagreb, izplačali smo ga in začeli kupovati nove stvari. Naš uspeh je bil nenormalen.

Kar nekaj intervjujev sem že naredila z vami, domorodci, in malo spoznala obalno sceno po pripovedovanju prijateljev, saj na obalo nisem hodila. Zazdelo se mi je, kot da sta tukaj dve sceni: ena scena je bila glasbena, druga pa džankiji. Edini džankiji, za katere sem vedela, so bili od tu(kaj).

Jaaa, mislim, da nisi veliko zgrešila. (Ma, poslušaj,) Vedeti moraš, da pristanišče naredi svoje, bilo je veliko mornarjev in mamil tudi. Leta '66,'67 smo snemali glasbo za film Sončni krik Boštjana Hladnika. Spali smo v Mednem. Pride k nam nek tip in nam pove, da bi se neki Angleži radi srečali z nami. Pristali smo. Srečali smo se v Evropi, nekdanji kavarni. Prideta dva in nam dasta nekaj poskusiti. Ne vem, kaj je bilo. Pravita, prihajava iz Afrike, imava robo za Rollinge in Animalse, če jo spravite čez mejo, vam pustimo eno kroglo. Imeli smo lasso passare, na meji nas niso pregledovali, šli smo skozi, oni pa nam res pustijo to kroglo. Potem pa nekega dne gledam italijansko televizijo, dnevnik in tam vest, da so prijeli te naše znance. Pokličem prijatelje, počistite. Čez nekaj ur, tok tok, potrkaja policija. Nič niso našli. Nič se ni zgodilo, razen tega, da sta se moja sestra in bodoča žena zakadili do konca. (Saj nismo vedeli kaj kadimo, komentira žena Sončka).

Glede na to, koliko droge je bilo na obali, kako si se ji izognil?

Ne morem reči, da je moj recept učinkovit za vse, ampak moj princip je naslednji: recimo kadim eno leto tri škatle na dan.

Potem se nekega dne, odločim, od danes naprej ne bom več in neham za nekaj let. In potem spet.

Pomeni, da si poskusil vse, potem pa te ni več zanimalo?

Ne, nisem vse. Prišel sem do LSD.

Ja, ta je bil za glasbenike skrajno obvezen, a pomeni tudi težave.

Ja, enkrat sem probal, šel sem v »maloro«, sam sebe sem videl in sem rekel NE. (Pa saj on je utrgan tako, da ne rabi nobene spodbude, pravi Sončka).

Obalna glasbena scena je bila zelo živa, takrat ...

Takrat smo govorili, da je obala Liverpool Juge.

V čem je bil čar glasbe Kameleonov?

Pojma nimam. Mislim pa, da smo postali preveč popularni, s tem to pa tudi nevarni. Ko smo imeli koncert v Beogradu, nas je neka punca povabila, naj pridemo k njej domov, na Dedinje. Taksist nas začuden pelje do neke točke, od tam naprej smo morali sami. Imeli smo naslov in ko pridemo do tja, dolgolasci v ovčjih kožuhih, grem v grm odtočit in od tam skoči nekdo z brzostrelko. Rešil nas je puncin oče, očitno visok funkcionar, ki so ga varovali.

S popularnostjo so šle tudi gruppies, takrat se ob to ni nihče spotikal. Zdaj imaš pa afere, recimo zadnja z Rammsteini. Se je od takrat do danes toliko spremenilo? Ste bili takrat manj divji, manj promiskuitetni ali je družba postala bolj občutljiva?

Kaj bo kdo počel, se mora odločiti sam. Sam! Imeli pa smo probleme v Beogradu, Zagrebu in Sarajevu, noben hotel nas ni hotel več sprejeti, ker so punce delale »kažin« vso noč. Ne morem trditi, kako je zdaj, mislim pa, da se zgodbe ponavljajo. Ene se hočejo slikati, da to lahko pokažejo prijateljem, ene pa mislijo, da bodo z

njimi tudi ostale. Težko pravzaprav primerjam naše obdobje z današnjim. Že nekaj časa je za zabavno glasbo slabo obdobje. Mi nismo nastopali, če je bilo manj kot 500 ljudi, zdaj so zadovoljni tudi s 100. Lahko pa nas, na določen način primerjam z Joker out. Tudi mi smo, takrat, ko smo začeli, imeli 17 let, oni »rasturajo« po Sloveniji, mi smo pa po Jugoslaviji.

Kaj poslušáš?

Zelo malo, zdaj sem si z glasbo na vi, ne več na ti.

Morda je bilo štiri leta Kameleonov preveč intenzivnih. Ste potem razpadli?

Ena stvar se je zgodila, ne vem, če zato, ker smo imeli preveč vpliva na mlade po vsej Jugoslaviji, ampak, začeli so nas klicati v vojsko. To je bil naš konec. Samo jaz nisem bil niti en dan v vojski.

Ker ...?

Ker nisem hotel.

Si imel potrdilo, da si nor?

No, to ravno ne. Spreminjal sem stalno bivališče in me pošta ni našla. Pri prijateljih sem stanoval v Bujah, potem v Novem Sadu, Subotici, Splitu, Nišu, v resnici sem bil v Izoli. Potem sem imel vsega dovolj, in se, se pri šestindvajsetih prostovoljno prijavil v vojsko v Kopru. Gledali so me, »... e sad ne može, u septembru.« Zadnji pregled sem imel v Mladiki, bil je nek mlajši zdravnik z brado. V resnici imam probleme s hrbtenico od takrat, ko mi je padla utež za hrbet, a me takrat res ni bolelo. Pridem, nekaj fintiram, on me pošlje ven, naj počakam. Pride in reče: »Ej Vanja, ti si mi neki blefer, ali može.«, zato nisem šel v vojsko.

Kako ste se pa razumeli s konkurenčnimi skupinami, recimo Faraoni?

Dokler smo bili, smo bili uspešni, v Sloveniji nismo imeli konkurence. Naša vrlina in posebnost je bila, da smo peli petglasno, česar drugi niso.

Kdo pa je bil takrat polularen?

Roboti, Elipse in Silhuete, grupa Mi iz Šibenika, malo kasneje Dijamanti iz Osijeka, malo pred nami Crveni koralji, z nami je kot predskupina začel Drago Mlinarec, pa Grupa 220.

Tvoj najljubši komad?

Imeli smo dva dela koncerta, v prvem smo igrali počasne komade in je pel Tulio Furlanič, v drugem so bile hitrejši, sem pel jaz. To so bili komadi Rollingov, Animalsov, Jimmyja Hendrixa ..., skratka rasturancija. Moj najljubši komad je pa Satisfaction.

Ga še vedno poješ?

Ja, na žurih.

Se še ukvarjaš z glasbo?

Pišem besedila, nisem tekstopisec, bolj narator tistega trenutka, ko pišem.

A ti ne morejo naročiti, da napišeš besedilo o nečem?

Ne, ni govora. Za to so drugi.

Vedno več ansamblov, ki so že zdavnaj nehali igrati, se spet vrača na odre. Tudi vi ste se za en sam nastop, a vseeno. Kako si to razlagaš? Pomanjkanje denarja? To bi še razumela, če pa hočejo spet staro slavo, se mi zdi to nespametno.

Recimo, da si znam predstavljati ... fantje so vse življenje z glasbo in bom citiral samega sebe, jim primanjkuje adrenalin.

No, to pa verjamem.

Veš, tistih par stopnic, ko greš na oder, ... veš, kakšen adrenalin je to! Tisti, ki pravi, da to ni res, laže. Eni potrebujejo en takt, eni celega, drugi komad, da na odru ponovno zaživijo. Kar nekaj ljudi se je pojavilo z željo, da bi Kameleoni spet igrali. Ne bi! In da ne rečem kar takoj ne, sem postavil ceno tristo tisoč evrov. Pravijo, pa toliko ne zahtevajo niti največji. Kaj se mene to tiče? Če hočejo, da bi po tridesetih, štiridesetih letih spet ig-

rali, bi morali vaditi eno leto. Vsaj.

Si režiral tudi v tujini?

Sem, tudi champions league. Zaradi svojega znanja, saj drugače ne prideš v mednarodne vode, oni te spremljajo, gledajo tvojo produkcijo in te potem povabijo k sodelovanju. Tri mednarodne nagrade imam. Za najbolj inovativen prenos biatлона, še danes trdim, da je to najtežji šport za prenos, zelo komplicirano; potem imam priznanje MOK, ampak mednarodnega, ne našega, za moje delo. In tretja je iz časa olimpijskih iger in nastopa Andraža Vehovarja (kajak, divje vode). Postavil sem kamero pri njegovih starših doma, posnetek traja petnajst minut o tem, kako se oče in mama pripravita na sinovo vožnjo, potem štart, cilj in podelitev zlate medalje. Tvegaš, ker hočeš čustvenost, v tem primeru starševsko.

Si si kdaj želel režirati nekaj, česar nisi?

V glavnem sem režiral tisto, kar sem si želel. Moj največji dosežek pa je, da me po trinajstih letih penzije še vedno kličejo, naj jih pridem kaj naučit, prihajajo snemalci, novinarji, tudi tuji.

Trinajst let si v pokoju. Glede na to, kar si pripovedoval o igranju kart v dveh izmenah, dopoldan v Sidru, popoldan v Hangarju, se zdi, kot da si najprej zamenjal eno strast, glasbo za televizijo in šport, zdaj pa oboje za igranje kart. Drži?

Drži. Vsake stvari, ki se je lotim, se je lotim s strastjo, če tega ni, raje ne. Tak sem. (Na četrto strast je pozabil, doda Sončka, gojenje oljk in pridelava oljčnega olja.)

KATJA PEGAN

LITOST ALI
ODGOVORNOST
JE SAMO NAŠA

Včeraj so v knjigarni povedali, da Kundere že dolgo nimajo. Morda boste našli kaj v antikvariatu, pravijo. Baje ga tudi v antikvariatu nimajo, pravijo drugi. Škoda, pa prav danes, ko bi ga potrebovali. Ne vem natančno, ampak zdi se mi, da sem se najprej srečala z Neznosno lahkostjo bivanja, romanom, ki me je že zelo mlado soočil s sprejemanjem kot intenzivnim uvodom za kasnejše življenje. Potem sva z Vanjo brala vse, kar je bilo prevedeno v slovenščino. Bilo je obdobje, ko so si prevodi sledili in življenje s Kundero je bilo navdihujoče prepoznavno in intenzivno. Večkrat je o Kunderi skrivnostno govoril Moša, naš prijatelj in režiser z Brna, kjer je bil Kundera rojen. Takrat mi je bil spet blizu, čeprav ga že dolgo nisem brala. Sploh pa se mi zdi, da so v Brnu doma številni junaki pisateljevih zgodb. Zadnjič smo o njem govorili okoli njegovega rojstnega dne, saj takrat praznuje tudi Angela in takoj za njima tudi Marisa, pa ne samo zaradi tega rojstnodnevnega naključja, ampak zaradi teme, ki se je prikradla med naše veliko omizje nedeljskega kosila. »Ali veste, kaj je litost?« sva z Vanjo vprašala najine velike otroke in njihove partnerje in izmenično pripovedovala zgodbo iz romana Knjiga smeha in pozabe. Takole gre: dva mlada človeka, študent in študentka, tako ju imenuje Kundera, se odpravita plavat na reko, ona je boljša športnica in reko preplava hitreje, on, klavirni plavalec, se je »počutil ponižanega in razgaljenega v svoji telesni manjvrednosti in obšla ga je litost.« Ko sta se vračala proti domu ji je prisolil klofuto. Razložil ji je, da ga je zanj grozno skrbelo, da je reka nevarna, polna vrtincev in da bi se lahko utopila. Študentka je zajokala, on pa jo je močno objel in počutil se je mnogo bolje. Kaj je potemtakem litost, se sprašuje Kundera in odgovarja: »Litost je bridko stanje prebujenja ob pogledu na iznenada odkrito lastno revo. In ker maščevanje ne sme nikoli odkriti svojega pravega vzroka, si mora pomagati z lažnim motivom. Litosti si potemtakem ni moč predstavljati brez določene mere nabrekle hinavščine.« In ko se danes mlad človek odpravi življenju naproti, ga v obliki prijaznih spodbud, nenehnih skrbi za njegov razvoj in dobronamernih nasvetov velikokrat spotika in rani litost prijaznih dobronamernežev in odločevalcev. Čeprav Kundera zapiše, da je litost del mladosti in da so odrasli ljudje zavarovani pred napadi litosti, se danes ne zdi tako predvsem zato, ker tudi odraslih danes skoraj ni več. V času vsesplošne infantilizacije družbe so tudi družbene vezi stlane iz nezdravih in nezrelih odnosov otročje in prazne tekmovalnosti. Prav nič ni več pomembno, ali jih imaš dvajset ali sedemdeset, zgodovina se nas bo verjetno spominjala kot družbe, v kateri je litost modus operandi vseh. Reši nas lahko le razumevanje lastne in družbene odgovornosti, zavedanje te odgovornosti in učenje odgovornosti, saj smo mi sami in kot skupnost odgovorni za vse. Odgovornost je samo naša. Samo z njo se lahko borimo proti moči in pozabi.

LEON MAGDALENC

TO MORATE
PREBRATI

Če slučajno kdaj v brskalnik odtipkate besedno zvezo »to je potrebno prebrati«, vas tam pričaka kopica uporabnih podatkov. Skratka, prebrati morate, kaj storiti preden greste na dopust, česa ne smete zamuditi na obali, kaj storiti, če ste ujeti v odvisniški partnerski odnos, če ste obkroženi z žensko ali moškim iz določenega atсроloškega znamenja, če ste ljubitelji regrata ali praženega krompirja in z obveznimi lestvicami, katere knjige morate prebrati. Prebrati doma, na dopustu, pred koncem leta ali v svojem življenju. Moj seznam bi bil tu dolg. Kot študent primerjalne književnosti celo življenje živim s knjigami. In redke so, ki me navdušijo. To poletje pa me navdušuje en naslov. Izjemno dizajnirana in spretno spisana biografija psihiatra Gorazda V. Mrevljeta z naslovom Psihiater na kavču Bojane Leskovar. Seveda takoj sledi zadrega. Žal že pokojni Gorazd je moj veliki prijatelj. Namerno sem zapisal sedanjik. Prijatelji so večni. So še vedno v naših spominih, pogovorih in zdaj tudi v knjigi. V trenutku, ko začnemo o njih govoriti v pretekliku, pa se zgodi obrat. Počasno drsenje v izginjanje in pozabo. Preteklik postane vse bolj oddaljen. Podoba vse bolj blede. Na koncu postane le še naključen priklic v spominih generacije v slogu, kako je že bilo tistemu ime? Gorazdov brat Andrej je tudi eden od kolumnistov. Tudi moj prijatelj, ki živi preko atlantske luže. Duhovno pa tudi zaradi zapisov stalno prisoten. No, tu na straneh Obale plus je bil daleč pred menoj. Bojana Leskovar je moja žena in prav tako del brezplačnika, ki ga ravnokar držite v rokah. Skratka, brez zadržkov lahko sprejmete sklep, da gre za čisti klientelizem. Začel sem pisati o prijateljevi knjigi, ki jo je pomagala pisati moja žena. Temu bi se reklo, da se grem zasebni družinski posel, ker bom za tole pisanje celo dobil honorar. Ne glede na zadrego in potencialni klientelizem, bom vseeno utemeljil trditev, zakaj morate to knjigo prebrati. Ko zaslišite psihiater, si seveda takoj ustvarite svojo sliko, pogosto plod stereotipov in medijskih konstrukcij. Skratka, dobite predstavo o duševnih boleznih, norosti, psihozah in različnih stigmatizacijah. In knjiga, ki ima sedemindvajset seans, govori prav o tem. O predsodkih, ki to niso. O obsodbah, ki so zgrešene. O človeku, ki je živel psihiatrijo. Psihiatrijo, ki temelji na eni ključni besedi: empatiji. O neskončni empatiji, ki nas lahko drži skupaj. Nobena ideologija, noben kapital, nobena nacija, nobena država, nobena partija in noben politik nimajo te moči. Poveže nas lahko le to, o čemur razmišlja Gorazd V. Mrevlje na več kot tristo petdesetih straneh. Temu se enostavno reče čut za druge. Ko boste prijeli knjigo v roke in začeli obračati strani, vam bo jasno vsaj eno. Gorazd vas bo prepričal, da se je vredno potruditi za druge. Da je vredno živeti za druge. Ne gre za brezmejno razdajanje. Gre za dajanje občutka varnosti in upoštevanja vsakega posameznika. Gre preprosto za spoštovanje. Kapo dol prijatelj moj.

ANDREJ MREVLJE

NEW YORK
MOJ DOM

Dan: 14. julij 2023, ob 11. dopoldan.
Kraj: metro, linija1, postaja 110, na SZ Manhattna.
Dan je čudovit, pred mano je avantura. Ob 12.15 imam pomemben zmenek na drugi strani otoka, med 53. ulico in avenijo Lexinton. Razdaljo bi lahko prehodil v eni uri ali se usedel v taksi, ki bi 57 ulic in 7 avenij prevozil v dostojnem času, za še bolj dostojnih petnajst dolarjev. Toda Manhattan je zdaj neprebojna džungla. Nič novega! Vsak megalopolis zahteva strategijo mobilnosti in poznavanje logistike, potrebnih za obvladovanje behemotov. Prevoz z lastnim avtomobilom je najslabša možnost. Promet po kovidu je postal tako gost, da traja potovanje s taksijem štirideset minut, če ne upoštevamo časa za iskanje parkirnega prostora ali pa dodatnih štirideset in več dolarjev za uro parkiranja v garaži. Kolesa, ki jih nudi mestna uprava, so zame v tem trenutku neprimerno prometno sredstvo. Pa tudi sicer v mestu poteka divja bitka za prostor med rednim avtomobilskim prometom, za avtobuse z rezerviranimi cestišči, parkiranimi avtomobili in tovornjaki, ki imajo pravico dovoza v mesto ob vsaki uri dneva. Če tej zasičenosti dodamo še 65.000 dostavljalcev hrane na električnih kolesih, njihovo cik-cak vožnjo po pločnikih in njihovo pikiranje v vsako špranjo prostora, potem dragi moji, ostanite raje doma. Ali pa hop na avtobus, ki so prijetni, a počasni, ker se jih poslužujejo v glavnem upokojenci in hendikepirani meščani, vozijo pa jih izredno potrpežljivi. Ostane torej metro. Toda pozor, tega je treba načrtovati dan pred odhodom. V določenih predelih Manhattna so ulična parkirišča sicer zastonj, v središču mesta pa je prostih parkirišč manj. Nadomestili so jih s parkirnimi avtomati in z aplikacijami, ki jih je treba polniti vsaki dve uri. Ker so od garaž cenejši za štiristo odstotkov, bi se lahko poslužil lastnega prevoza, plačal dve uri parkomata. Ker imam izkušnje z urbano vožnjo, saj sem izpit opravil v Rimu, v Pekingu sem se zato večše izogibal strogim prometnikom, bi lahko prihranil tudi nekaj časa. Jok! Najti prosto parkirišče je loterija. Moj avtomobil, parkiran v ulici brez plačila, je treba premakniti na drugo stran ceste dvakrat na teden, ko krtačasti kamioni hrupno v nekaj sekundah očistijo ulico. Da bi se izognil petinšestdeset dolarški parkirni kazni, sem moral avto prestaviti na drugo stran ceste en dan, preden sem odpotoval na jugovzhod Manhattna. Z vlakom seveda. Po sedmih letih odsotnosti sem opazil nekaj izboljšav: postaje so bolj snažne, brez podgan, na vsaki od 472 postaj 1370 kilometrov dolgega omrežja, ki na leto prevozi več kot milijardo potnikov, so zdaj stražniki, za vstop na ploščad je dovolj aplikacija na telefonu ali kreditna kartica. Mlad kitajski par je tam razpravljal o neučinkovitosti konstrukcije podzemске. Kazala sta na veliko zračno odprtino nad progo, ki očitno služi ventilaciji postajalašča, a zaradi tega, po menju mladih Pekinžanov, izgublja velik del energije. Skratka par je na Ameriko gledal kot nerazvito državo. Natanko tako, kot so Evropejci gledali na Kitajsko pred dvesto leti. Z naslednjo pripombo: mlada patriota nista imela zgodovinske izkušnje. Vse hitre kot tudi podzemске železnice in mostove so na Kitajskem zgradili v zadnjih petnajstih, dvajsetih letih. V Ameriki so to opravili pred več kot sto leti. Opazka mladega Kitajca je pertinentna, a nekoliko enosmerna. Dovolj, da zdaj prevladuje mnenje, da je prispel čas za naskok Amerike? Čigava bo torej Amerika čez nekaj let?

DORJAN MARUŠIČ

POLETJE

Zdravstvo je doživelo nov pretres, ostane nam le upanje. Minister je bil odpoklican, živel nov minister. Ker bo to prehodno sam predsednik Vlade, ostaja upanje na preboj jeseni. Dotlej pa poletni nasveti. Globoko smo vstopili v vroče poletje, eno najbolj vročih doslej. Sonce, morje, vročina, sedaj nevihte, zelo verjetno kmalu tudi suša ... Izkoristimo ga, nadoknadimo izgubljeno v zadnjih dveh letih epidemije. Stopimo v čas oddiha, počitnikovanja, sončenja, plavanja, sprehajanja in branja. V čas nabiranja telesne in duševne energije za nove izzive. Tokrat bom spomnil na nekaj preventivnih zdravstvenih ukrepov, saj je bolje preprečiti kot zdraviti! Vsako potovanje se prične s prvim korakom, dandanes se vse pogosteje prične kar v avtomobilu. Potovanje naj bo udobno in v klimatiziranem vozilu. Po dveh do treh urah vožnje ali po pol kilometra premagane nadmorske višinske razlike je priporočljivo prekiniti potovanje z desetminutnim postankom. Ob tem se lahko sprostimo in uživamo ob lepih panoramskih razgledih. Glede na izjemno nepropustnost naših avtocest je potrebno natančno načrtovanje in izbira dneva potovanja. V nasprotnem bo vožnja bolj podobna parkiranju. V teh dneh so privlačnejše hladnejše in manj soparne destinacije, kljub temu večina še vedno prisega na užitke ob morju. Ob tem si pogosto želimo zdravo zagorelost telesa. S postopnim, previdnim in počasnim sončenjem celega telesa, spreminjanjem lege telesa in izogibanjem opoldanski pripeki preprečimo opekline, sončarico ali toplotni udar. Kopanje ali plavanje v vodi s temperaturo med 23 in 36 stopinj C zniža stresno napetost, izboljša počutje, krepi samozavest, nas sprosti, pomirja in celo znižuje krvni pritisk. Vsako mišično delo pospeši dihanje in poveča telesno toploto, kar dodatno poveča izgubo vode in možnost izsušitve. Ob aerobnih telesnih aktivnostih se le četrтина energije spremeni v mehansko, vse ostalo pa v toplotno, ki jo večinoma oddamo z znojenjem, zato je ob teku, kolesarjenju ali planinarjenju izjemno pomembna ustrezna hidracija. Nekaj ur pred naporom je potrebno popiti do pol litra vode, nato pa občasno pitje vode med samim naporom. Ob naporu preko štirih ur je potrebno ustrezno nadomestilo elektrolitov. V vročih poletnih dneh je smiselna izbira krajših prog v senci in izogibanju postavljanja rekordov. Obilne in vroče obroke poleti nadomestimo s hladnimi jedmi, zrelo zelenjavo in sadjem. Svežo vodo uživajmo redno, v manjših in dovoljenih količinah, izogibamo se alkoholnim pijačam. Obleka naj bo tanka, lahkotna, ohlapna in svetla, glavo pa zaščitite s pokrivalom. Ob vsem tem ne pozabite na branje in ponotranjenje, kar pomaga tudi pri duševnem zdravju. Priporočam »In če bi bilo res ...« (Marc Levy). Skratka, uživajte vsako sekundo življenja.

A woman in a blue tutu and red belt is dancing in a crowd. She is wearing a black top with a red belt and a blue tutu. She has her arms outstretched and is smiling. A man in a pink shirt and hat is standing behind her, also smiling. They are surrounded by a large crowd of people, including children and adults, who are watching the performance. The scene is outdoors on a paved area, possibly a street or a public square.

foto: Dean Grgurica,
Studio door

Breda Prodani. 041 607 812 David Bartolič. 051 306 770

PROTERM.IC
INŠTALACIJE & SERVIS

Čurin Igor s.p.
041/637-727
www.protermic.si

- ✔ Split toplotne črpalke z integriranim bojlerjem sanitarne vode
- ✔ Split toplotne črpalke s stensko enoto
- ✔ Monoblock toplotne črpalke

Sphera EVO
2.0

Zastopstvo za Slovenijo:

TERMOTEHNIKA
TERMOTEHNIKA d.o.o.
Pod Trško goro 83; 8000 Novo Mesto

ErP		55°C	A ⁺⁺
		L	A ⁺

TANJA BIRGMAJER – KOSTUMOGRAFINJA ŠESTIH SEZON ODDAJE ZNAN OBRAZ IMA SVOJ GLAS

Kostumografinja za vedno

KAJ POVEZUJE OD LETA 2014 DO DANES TOMAŽA KLEPAČA, KLEMENA BUNDERLA, TILNA ARTAČA, LUKA SEŠKA, EVO BOTO IN BQL? SEVEDA ZMAGA V KULTNI ODDAJI POP TV - ZNAN OBRAZ IMA SVOJ GLAS, V KATERI SE NASTOJAJOČI IZ TEDNA V TEDEN V ŽIVO PRELEVIJO V LIKE ZNANIH GLASBENIH IZVAJALCEV IN SE PODAJAJO NA POT ŠTEVILNIM TELEVIZIJSKIM IZZIVOM POD STROGIM OČESOM ŽIRIJE IN GLEDALCEV. A ZELO MOČNO JIH POVEZUJE ŠE NEKDO – TANJA (ŠKRBIČ) BIRGMAJER, KOSTUMOGRAFINJA, KI SKUPAJ Z EKIPO DVEH ASISTENTOV, ŠIVILJO, KROJAČEM IN USNJARJEM VSEH ŠEST SEZON V ODDAJI POUSTVARJA IN USTVARJA NEVERJETNE KOSTUME, NA KATERE SO LAHKO UPRAVIČENO PONOSNI. TANJA JE IMELA SEDEM LET, KO STA SE Z MAMO PO RAZVEZI STARŠEV IZ BEOGRADA PRESELILI V IZOLO, KASNEJE V KOPER, POT JO JE NATO VODILA V LJUBLJANO, KJER JE MED ŠTUDIJEM NA FILOZOFSKI FAKULTETI ODKRILA FILM IN MU OSTALA ZVESTA. TO JE NJENA ŽIVLJENJSKA IZBIRA - POT - POSUTA Z DELOM, USPEHI, USTVARJALNOSTJO IN LJUBEZNOSTJO.

NAKLJUČIJ MENDA NI

Ko je, takrat še Tanja Škrbič, stara sedem let in brez znanja slovenščine, začela obiskovati Osnovno šolo Vojke Šmuc v Izoli, je ob morju hitro našla dom, se naučila jezika, pogrnala korenine. Njeno umetniško naravo so spodbujali odlični profesorji - priznani likovni pedagog in filmski ustvarjalec animiranih filmov Koni Steinbacher, ki je v filmskem krožku Zarja oblikoval bodoče poti mnogim učencem; nato je na Gimnaziji Koper pod mentorstvom profesorice slovenščine Jasne Čebtron obiskovala Filmsko gledališče, ki ga je sicer v Izoli zasnoval prav profesor Steinbacher, koprski gimnazijci pa so tudi pod okriljem šole in profesorice Čebtronove spoznavali čarobnost filma, ki je Tanjo začarala. V šoli se je rodila ljubezen do filma, ki je kar hitro iz hobija prešla v način življenja in poklic za vse življenje. Pa naključij res ni? Kdo ve? Včasih je to, da si ob pravem trenutku na pravem mestu več kot naključje, je sreča. Tako je Tanja po spletu okoliščin prišla k svojemu prvemu filmskemu projektu: »Prijateljica je delala pri slovensko-italijanski filmski koprodukciji, kjer so potrebovali nekoga, ki govori italijanščino, za delo v cateringu. To je bilo srečno naključje, da sem se kot Primorka v šoli učila italijanščine in znanje jezika mi je dalo priložnost. Pravi jo, da si od takrat, ko prvič doživiš filmski set in ustvarjalni proces nastajanja filma, za vedno zasvojen. Takoj sem spoznala, da želim to početi za vedno. Kmalu po prvi filmski izkušnji me je poklicala kostumografinja Zvonka Makuc in mi ponudila delo v garderobi pri slovenskem celovečernem filmu Filipa Robarja Dorina Veter v mreži. Od tega filma dalje je kostumografija postala moj poklic. Nekaj let sem bila asistentka Zvonke Makuc, ki je bila najboljša

mentorica. Z mano je delila vse svoje znanje, naučila me je zakonitosti poklica in še danes sva veliki prijateljici. Predvsem sem pa znanje pridobivala s prakso, na filmskih setih, delu z različnimi kostumografi in režiserji in tako sem po nekaj letih asistence začela s samostojno kariero.« Tanjin prvi večji projekt je bila priljubljena televizijska nadaljevanka Vrtničarji, snemali so jo kar pet sezon. Bilo pa je še veliko drugih: televizijski film Nebo gori modro, veliko igranega dokumentarnega programa za RTV Slovenija. Sledile so nadaljevanke Brat Bratu, Čista desetka, Naša mala klinika, filmi Nika, Igor in Rosa, Kapa, Pošvedrani Klavir, Ivan Bolle- volk Samotar, Nevidna roka Adama Smitha, ki je dobil kar 12 mednarodnih nagrad kot najboljši kratki film na različnih festivalih.

ZNAN OBRAZ IMA SVOJ GLAS

Pri oddaji POP TV Znan obraz ima svoj glas

Tanja Birgmajer sodeluje vseh šest sezon od leta 2014. Oddaja je izjemno gledana, Tanjino delo pa zahtevno, saj gre za res neverjetne preobrazbe: »To je bil spet čisto nov izziv v moji karieri. Spoprijeti sem se morala z rekonstrukcijo znanih kostumov, ki so jih nosili popularni izvajalci in plesalci in to prenesti na naš TV-oder. Tu je zaživel vse moje znanje in izkušnje. Ni ga bilo izziva, ki ga s svojo ekipo nisem rekonstruirala in postavila na oder. Oddaja temelji na vizualnih preobrazbah in program gre v živo. Za razliko od posnetih oddaj, kjer se vse ponavlja toliko časa, dokler ni režiser zadovoljen, oddajanje v živo ne dovoljuje napak, vse mora biti dodelano do potan-

NATAŠA BENČIČ
RADIO KOPER

kosti, kostumi prilagojeni gibanju in plesu in seveda očem privlačni. Imam ekipo dveh asistentov, šiviljo, krojača in usnjarja. Skupaj poustvarimo te neverjetne kostume. Večino stvari šivamo na novo, nekaj kupimo, nekaj predelamo. Velik izziv predstavljata izdelava nakita in pokrival, ki so večinoma ekstravaganтна, predvsem pa se ne sme zgoditi, da pri plesu pokrivalo pevcu pade z glave, zato izdelujemo prototipe in ponavljamo do popolnosti. Od ideje do postavitve na oder je dolga pot, polna sestankov – pravih možganskih neviht, raziskovanja materialov, dodelave krojev, dogovarjanj s krojači, kostumskih prob z izvajalci, popravkov in vaj na odru. V nedeljo, ko gre oddaja v živo, smo vsi prisotni na POP TV in v zaodrju je pravi vrvež pred nastopi, ničesar ne prepustimo naključju. Dobra kostumografija zaznamuje televizijsko oddajo, nadaljevanke, film, tudi reklamo. Kot gledalci še vemo ne kako. Le čutimo jo in zaznamo. Kakšen je pravi recept za pravo mero? »Vsak format ima svoje zahteve ustvarjanja kostuma. Reklama se zgodi v 30 sekundah, a s kostumom moramo povedati zgodbo, ki bo gledalcu hitro jasna in razumljiva. Naredila sem jih

veliko. Pri mnogih reklamah potrebujejo samo stilista za lepe »stylinge«, v katerih lepo oblečeni ljudje prodajajo lepe artikle, zato ne zamenjajmo dela stilista in kostumografa! Pri filmskem in igranem programu je kostum orodje, ki pomaga igralcu, da se vživi v svoj lik. Kostum gledalcu pove, iz katerega socialnega okolja je, s čim se ukvarja, kakšen je njegov značaj. Če je pravi, ga večinoma sploh ne zaznamo, ker se zlije z zgodbo in likom igralca. Bolj je narobe, ko nas kostum zmede, če igralec nankrat obleče nekaj nepričakovanega, saj potem gledalci v zgodbi čakamo razlog za to spremembo, zato se pred snemanjem temeljito pogovarjamo z režiserjem in igralci, uskladimo vse vizije in želje o videzu lika. Šele ko dorečemo tudi najmanjše podrobnosti, izdelamo ali nabavimo kostume.« Tanja ravno končuje velik projekt – novo slovensko dnevno nadaljevanko, ki bo imela 150 delov. Snemajo jo že dve leti med Ljubljano in hrvaško obalo: »V garderobi sem imela kar osem asistentov. Imeli smo veliko izzivov – od snemanja na morju, pod vodo, kaskaderskih prizorov. V njej igra veliko slovenskih in nekaj hrvaških igralcev, zgodba bo zanimiva in napeta, prava slovenska telenovela. Komaj čakam, da pride na spored.«

NJENI NAVDIHI

Katere kostumografije ceni, kaj rada gleda, kaj in zakaj jo prevzame? »Priznam, da sem velika ljubiteljica filmov, zadnje čase predvsem nadaljevanj. Ogledala sem si nešteto serij, ki imajo neverjetno kostu-

mografijo in kjer vidim, koliko razmišljanja, trdega dela, sodelovanja je bilo med kostumografijo, masko in scenografijo. Na primer mini serija Queen's Gambit, ki je paša za oči, ali kostumi v nadaljevanji The Handmaid's Tale, ki so preprosto genialni. The Great ima kostume, ob katerih kar vriskam od navdušenja. Kot ljubiteljica Game of Thrones in House of the Dragon pa lahko samo sanjam, da bom kdaj imela možnost delati kaj podobnega v Sloveniji. Tudi v sodobnih nadaljevanjih, kot je Succession (Nasledstvo), z veseljem opazujem kostume in razmišljam, zakaj so se odločili za prav določeno barvo ali kos oblačila. Nič ni prepuščeno naključju. Vsak

kostum je izbran z namenom. V svetovnih produkcijah vidiš, kako zelo sta kostum in vizualna podoba projekta pomembna za zgodbo in gledalčev užitek.«

SVOBODA V DUŠI IN PRI DELU

Tanja Birgmaier je že vse življenje v svobodnem poklicu, zaposlena je projektno, imela je srečo, da si je z obilo kakovostnega dela pridobila status kulturnega delavca. Ker v tem poslu ni miru, urnik in projekti pa so nepredvidljivi, je sreča tudi, da ima moža, ki razume ritem njenega poklica in tudi sam deluje podobno. V Dalmaciji ima njen Oleg potapljaški center in tako sta poleti tri mesece na morju, kjer mu Tanja pomaga in se obnavlja, potem pa devet mesecev dela brez prestanka in on takrat pomaga njej. Prostega časa ni veliko, zelo rada gresta na kratka potovanja in v hribe. Najprej sta sopihala na »Šmarkov«, s pridobljeno kondicijo pa osvajata tisočake in dvotisočake in ljubita planinarjenje. A tudi morje in potapljanje. Tako je dekle, ki je odraščalo ob morju in se k morju v Koper k mami pogosto vrača, tudi svoj zakon sklenilo – ne le ob morju, pač pa pod morjem. Ob vseh imenitnih kostumografijah, ki jih je v svoji karieri ustvarila, je na sproščnem obredu dahnila »da« kar v potapljaški obleki. Naj ji uspejajo tudi vsi novi projekti, še posebej tista celovečerna slovensko-italijanska produkcija Vida, a simple life, ki pripoveduje zgodbo Primorke, Aleksandrinke, za katerega so posneli imeniten trailer že leta 2020, denar za projekt pa še iščejo.

V Portorožu bo v kratkem zaživela moderna pasja plaža

Pasja plaža Montys Beach, kakršno lahko srečate tudi v Los Angelesu, bo obogatila obalno območje pod hotelom Metropol.

Sodobna pasja plaža Montys Beach bo nudila popolnoma prilagojeno ponudbo po vzoru najmodernejših pasjih plaž po svetu. Na prvem mestu bo seveda skrb za varnost in čistočo vseh obiskovalcev in njihovih štirinožnih prijateljev, kot se za sodobno pasjo plažo spodobi, pa bo na voljo tudi odlična gostinska ponudba in ostala plažna oprema, ki bo poskrbela za brezskrbno osvežitev in preživljanje poletja ob slovenskem morju tako za pasje pri-

jatelje kot tudi njihove lastnike. Zadnji mesec so v ta namen na obalnem območju pod hotelom Metropol oziroma natančneje med nekdanjim objektom Taverne in prvim pomolom uredili dostope v morje in z drugimi obnovitvenimi deli poskrbeli, da bodo tako štirinožni prijatelji kot tudi njihovi lastniki končno imeli moderno in urejeno plažo v Slovenski Istri. Mali kosmatinci se bodo med drugim lahko zabavali v pasjem agility parku, zanje pa

bo na voljo posebna pasja hrana in številni priboljški, med temi tudi pasji sladoled, pica, pasje pivo in druge dobrote. Poleg naravne sence dreves bodo za prijetno vzdušje poskrbeli senčniki, ležalniki, kabane in druga plažna oprema. Obisk plaže bo seveda brezplačen. Več na družbenem omrežju Instagram @montysbeachslovenija

Pojasnilo in opravičilo bralcem Obale plus

Spoštovani bralci! Med tiskom julijske številke Obale plus je žal prišlo do neljube tehnične napake, zato je bil manjši del naklade na posameznih straneh neberljiv. Tiskar je te izvode spregledal in jih ni izločil, zato so pomotoma zašli v dostavo k Pošti Slovenije in s tem v distribucijo gospodinjstvom v občinah Ankaran, Koper, Izola in Piran. Kot nam je razložilo uredništvo glede na odziv s terena, so bili slabi izvodi dostavljeni pretežno v zaledne zaselke piranske občine ter delno v Portorož in Lucijo. Vsem bralcem, ki so prejeli neustrezno natisnjene izvode, se iskreno opravičujemo z zagotovilom, da bomo v bodoče še bolj pozorni na kakovost naših izdelkov. Uredništvu se zahvaljujemo za razumevanje in se veselimo nadaljnjega uspešnega sodelovanja v prihodnosti.

Tiskarna Salomon

IZJEMNI GLASBENIK ROBERT VATOVEC PRAZNUJE DVAJSET LET SVOJEGA BIG BANDA

Neustavljivo ustvarjalen

Po žilah Roberta Vatovca iz Pobegov se pretaka glasba, je del njegovega DNK, smisel njegovega življenja. Čeprav je že dolgo upokojen, ta kovač glasbenih zvezd (med drugim je še v osnovni šoli odkril Tinkaro Kovač in številne druge pevke) neutrudno ustvarja. Konec julija pa bo v Pobegih še posebej slovesno, saj skupaj s svojimi člani Big banda pripravljajo pravo glasbeno poslastico, s katero bodo proslavili dvajset let delovanja.

»Glasba mi je bila položena v zibelko. Moj oče je bil glasbenik, kapelnik, dirigent, zborovodja in aranžer. Od malega sem sledil njegovemu delu, poznal vse pesmi, ki so jih igrali v plesnih orkestrih, saj me je s seboj vodil na vaje in koncerte. Peli so predvsem italijanske in slovenske uspešnice, angleških ne, saj niso znali jezika ... Prva pesem, ki sem si jo zares zapomnil, je bila Marina. San Remo in ostale italijanske pesmi pa so zakladnica, ena boljša od druge,« svojo pripoved začne Robert, ki se je v glasbeni šoli učil igrati klavir, v puberteti glasbeno šolo obesil na klin, saj si je vroče želel samo igrati. Namenil se je študirati filozofijo, vendar ga je premamilo igranje. Nastopali so po različnih obalnih lokalih in hotelih. Kmalu pa so ga povabili igrati še v tujino, kar je z veseljem sprejel, saj so bili zaslužki takrat res odlični. »Oboževal sem jazz in rock, kmalu me je začelo motiti, da preigravamo »lahkotno«, preveč komercialno glasbo. Nisem hotel končati v obrtniški dalmatinski glasbi, četudi nimam predodgovorov do nobene zvrsti. Vedel pa sem, da se bom enkrat vrnil v bolj resno glasbo in tako je tudi bilo,« se spominja Robert, ki je svoj prvi ansambel Otroci zbobnal skupaj že po končani gimnaziji. Igrali so avtorsko glasbo, veliko je pisal, navduševal se

je nad progresivnim rockom, pomešanim s klasiko, jazzom in mediteranskim melosom. Potem so fantje morali v vojsko pa jih je odneslo na različne konce. Spoprijateljil se je z legendarnim Markom Brecljem in ustvarjali so v skupini Marjanov čudni zajec.

TRMASTI BRECELJ

»Z Brecljevim sodelovanjem nismo nič zaslužili in ker je bilo treba preživeti, sem šel v komercialo. Breclj mi je to zameril, kot da bi izdal domovino. Ko pa sem se preobjedel nastopanja po Nemčiji in ladjah po Skandinaviji, sem začel spet delati, kar mi je bilo bolj všeč. V Kopru smo ustanovili razvpiti Hišni band, ki je bil začetek Big Banda. Tam sem prvič uporabil pihalno sekcijo po vzoru Franke Zappe, ki ga obožujem. Takrat je bila to prava revolucija, saj se leta 1989 ni nihče spomnil česa takega. V bandu je prepeval tudi Vlado Kreslin, pa Drago Mlinarec iz Zagreba, pa

ROBERT VATOVEC JE CENJEN PIANIST, ARANŽER IN VODJA BIG BANDA.

Drago Mislej Mef, Ivan Volarič Fejo. Začeli smo vaditi v MKC-ju v Kopru. Naredili smo multimedijski nastop,« se spominja Robert. Ustanovitvi Big banda pred dvajsetimi leti pa je botrovalo dejstvo, da je njegov oče v Buzetu vodil godbo na pihala. Ko se je upokojil, je to predal sinu. Ker jim je primanjkovalo glasbenikov, jih je Robert vozil iz Kopra. Po treh letih je to postalo prenaporno, pa so naredili band v Kopru. Fantje so se imenitno ujeli, dvakrat na teden so vadili in veliko nastopali. Štirikrat so igrali na Osebnosti Primorske, na proslavah ob priključitvi Primorske matični domovini,

ANDREJA
COMINO

DRAGOM MISLEJEM MEFOM JU VEŽE DOLGOLETNO PRIJATELJSTVO.

sodelovali z mnogimi pevci. Robert je od nekdaj imel dober nos za glasbenike in pevce.

KOVAČ ZVEZD

Tako je, denimo, odkril Tinkaro Kovač. »Najprej sem poznal njeno mamo. Povedala mi je za hčerko in ko sem jo spoznal, sem ugotovil, da je res krasno, nadarjeno in delovno mlado dekle,« pripoveduje Robert, ki je dolgo igral z Massimom Savićem (takrat ko je Massimo živel v Kopru, igral je celo na njegovi poroki), pa z Josipo Lisac in drugimi velikimi imeni. »Zdaj z Big bandom žal ne igramo več toliko, kot bi si želeli. Mogoče smo postali stari in nezanimivi, dejstvo pa je tudi, da noče nihče nič plačati. Vedno sem vztrajal pri tem, da je glasbenike treba plačati. To se mi zdi edino pošteno,« pravi Robert, ki se redno, vsak četrtek, dobiva s svojimi glasbenimi prijatelji, da igrajo za svojo dušo. Seveda pa se pripravljajo na 28. julij, saj so pripravili izjemen program. Zaigrali bodo nekaj svojih skladb, sprehodili pa se bodo tudi po glasbeni zgodovini. Robert svoje znanje rad prenaša na druge in z veseljem poučuje klavir, kitaro in bobne. Idej mu ne zmanjka in zagotovo ga bomo lahko še velikokrat slišali.

VELIKO NASTOPA Z VIVJANO BABIČ.

OBALA
časopis in portal
za slovesko Istro **plus**

Imate dejavnost? Si želite novih strank, več kupcev vaših izdelkov ali več naročnikov vaših storitev? Tukaj je pravi prostor za vas! Vaš oglas bo vsak mesec dosegel **25.500** gospodinjstev v slovenski Istri! Pokličite nas na **040 600 700** ali nam pišite na **marketing@obalaplus.si** in izvedeli boste prednosti oglaševanja v časopisu in na spletnem portalu **www.obalaplus.si**

VELIČASTNO LETO USPEHOV UROŠA PERIĆA

Koncerti, nove pesmi in poroka

UROŠ PERIĆ JE CELJSKI GLASBENIK, KI OBOŽUJE SLOVENSKO OBALO. KAR NEKAJKRAT JE NAPOLNIL PORTOROŠKI AVDITORIJ, V MESTO ROŽ PA SE VEDNO ZNOVA RAD VRAČA. VENDAR V TEH POLETNIH DNEH ZA TO NIMA VELIKO ČASA, SAJ JE ZELO ZAPOSLEN. MED DRUGIM SNEMA, NASTOPA PO SVETU, PO PETIH LETIH PA JE SVOJI IZVOLJENKI NATAŠI IZREKEL ŠE URADNO POROČNO ZAOBLJUBO.

Svetovno priznani blues in soul pevec je zelo vesel, da se mu dogaja toliko lepega in dobrega. Zdi se mu, da žanje uspehe minulega dela. Ko se je med korono ustavil svet, je pridno delal. Posnel je tri instrumentalne albume, pisal in skladal. Ko pa so se odprle meje, je spakiral kovčke in se odpravil na koncerte po Franciji, Nemčiji, Avstriji, Italiji, Švici, Sloveniji ... Konec lanskega septembra je izšel še album, ki ga je posnel z Big Bandom RTV Slovenija, vendar ga zaradi prezasedenosti ni mogel predstaviti, kot bi si želel, zato je bil predstavitveni koncert v Kinu Šiška šele letos. Njegov urnik pa je zaseden tudi zaradi turneje po Španiji, kjer sodeluje z Big Bandom iz Barcelone, zelo radi pa ga slišijo tudi na jazz festivalih po Ameriki.

VELIČASTNE PRIPRAVE NA LETO JUBILEJEV

»To pa še ni vse. Naslednje leto bom star sedeminštirideset, praznoval bom dvajseto obletnico glasbene kariere in takrat bo izšla tudi biografija, ki jo piše Matej Kranjc,« je povedal Uroš, ki mu ob

vsem tem delu uspe nekaj časa preživeti tudi s svojo izvoljenko Natašo. »Spoznala sva se še pred korono in že dolgo živiva skupaj. Nataša je prekrasna oseba in z njo mi je lepo. Iz prejšnjega razmerja ima krasno hčerko, jaz imam sina, tako da smo vsi štirje prijetno sestavljena družina. Glede na vse svoje obveznosti se trudim, da smo čim več skupaj, saj vsi zelo cenimo skupne trenutke,« pravi. Nedavno pa je izkoristil čas za še eno življenjsko prelomnico. Po petih letih skupnega življenja s svojo izbranko Natašo sta se odločila, da svojo ljubezen okronata še s poroko. Usodni da sta dahnila v družinskem krogu na matičnem uradu v Celju. »Poročila sva se v poročni dvorani celjskega matičnega

urada, obred pa je krasno izpeljal župan knežjega mesta Matija Kovač, ki mi je aprila tudi predal srebrni grb Mestne občine Celje za uspešno dosedanje delo. Poroka je bila intimna, v družinskem krogu. Z Natašo sva si želela zgolj najino zvezo okronati še s poroko,« je povedal sveže poročeni Uroš. Mladoporočenca je na matičnem uradu presenetila Fia Selič in jima igrala na klavir. »To je bilo res lepo presenečenje. Poročne prstane pa sta nama nataknila najina otroka, moj sin Nikola in Natašina hči Gabriela,« še razkrije Uroš. Po kosilu so odšli k ženinim staršem na dom, kjer se je zabava nadaljevala dolgo v noč, a Uroš pove, da je ob petih jutraj že odšel proti Beogradu, kjer ga je čakal koncert z Big

ANDREJA
COMINO

Bandom RTV Srbija. Mladoporočenca se bosta na medene tedne odpravila avgusta, ko bo imel nekaj prostih dni. Na odre se bo vrnil 25. avgusta, ko bo odšel na festival in koncert v Španijo, zadnji dan avgusta pa ga čaka veliki koncert z Big bandom RTV Slovenija, Neisho, New Swing quartetom ter Otom Pestnerjem, Tjašo Fajdiga in ThePearlettes v ljubljanskih Križankah. Dva dni zatem, 2. septembra, pa bo pel in igral tudi v domačem mestu, na celjskem Starem gradu.

Vadba poleti

Škoda bi bila, če sončnih dni ne bi izkoristili za vadbo na prostem, vendar sta lahko poletna vročina in intenzivna vadba nevarni. Visoke temperature in vlažnost obremenjujejo telo, zlasti med vadbo. Ko se temperatura in vlažnost povečata, se izloča več potu, kar lahko povzroči dehidracijo in elektrolitsko neravnovesje. Mišični krči so lahko prvi znak, da ste se pregreli. Drugi simptomi so slabost, bruhanje, šibkost, glavoboli, omedlevica, povečano znojenje in hladna, mlahava koža. Če se nehate potiti, vendar se še vedno počutite zmedeni in dezorientirani ter imate visoko telesno temperaturo, vas lahko doleti vročinski udar. Najnevarnejša bolezen, povezana s toploto, je toplotni udar, ki nastane, ko odpove telesni sistem za uravnavanje temperature. Ker med poletno vadbo zaradi prekomernega znojenja izgubimo veliko tekočine, je treba vodo dopolnjevati. Hidracija je bistvena: bolj ko je telo hidrirano, bolje se bo lahko prilagodilo

stresu zaradi vročine. Da bi ocenili, koliko vode potrebuje vaše telo, je koristno pomnožiti svojo težo z 0,55 in nato deliti z osem. To je število kozarcev, ki jih morate popiti na dan. Pri treningu v vročini je najbolje dodati dva do štiri dodatne kozarce. Ne smemo čakati, da se pojavi »signal žeje«. Dobro je, da vodo srkate neprekinjeno, vsaj vsakih petnajst minut, da zagotovite ustrezno hidracijo v vročini. Vodo je bolje piti pri sobni temperaturi, saj jo telo lažje absorbira. Poleg vode s potenjem izgubljate tudi elektrolite, kot so natrij, magnezij in kalij. Ker so elektroliti pomembni za zdravo delovanje telesa, moramo poskrbeti, da ostanejo pravilno uravnoreženi. Če imate krče, vrtoglavico ali nizek krvni pritisk, lahko gre za neravnovesje elektrolitov. Spijte kakovostno elektrolitsko dopolnilo. Za ponovno vzpostavitev ravnovesja med treningom izgubljenih elementov je koristno piti tudi kokosovo vodo. Da bi čim bolj zmanjšali obremenitev telesa, se je priporočljivo izogibati poletnim treningom sredi dneva. Če je zelo vroče in vlažno, je najbolje, da vadite v zaprtih prostorih ali v klimatiziranem okolju. Pri vadbi na prostem sredi poletja se utrudite hitreje kot običajno, ker telo dela dvakrat težje. Ne samo, da mora

SABRINA SIMONOVICH

Prof. športne vzgoje, trener fitnesa, učitelj joge, učitelj in trener alpskega smučanja, prehranski svetovalec • www.sabrinafit.eu

črpati kri v aktivne mišice, temveč tudi v kožo, da vas ohladi, zato poslušajte svoje telo in presodite, kdaj je čas, da se malo sprostite. Ustrezno se oblecite: ker je cilj ostati čim bolj hladen, se izogibajte tesnim oblačilom, ki preprečujejo izhlapevanje znoja. Izberite zračna, lahka oblačila, ki omogočajo pretok zraka, in svetle barve. Temne barve absorbirajo in zadržujejo toploto. Okoli vratu nosite hladilno ruto, po možnosti izdelano iz tkanine, ki preprečuje kapljanje in izhlapevanje. Za dolgotrajen hladilni učinek jo potopite v mrzlo vodo.

POLETI PREŽIVIMO NEKAJ ČASA SAMI S SEBOJ

Poletni dnevi so namenjeni druženju in času zase
Poletje je tukaj, čas sonca, toplih vetričev in počitka. To je čas, ko se večina od nas odpravi na zaslužen dopust, kjer se lahko sprostimo in uživamo v brezskrbnosti. Medtem ko je to obdobje namenjeno druženju, avanturam in raziskovanju, je prav tako pomembno, da si vzamemo nekaj dragocenih trenutkov zase – čas, ki ga preživimo sami s seboj. Poletni čas je idealen za ta proces, saj je narava obdana z življenjem in energijo. Ko se umaknemo v naravo, si lahko vzamemo trenutek, da se prepustimo njenemu objemu. Opazujemo sončne zahode, poslušamo šumenje morja, se sprehajamo po gozdu. V tem tihem povezovanju z naravo se lahko lažje povežemo tudi s samim seboj. **Zakaj je pomembno, da preživimo nekaj časa sami s seboj**
Hiter tempo življenja nas odvrača od nas samih. Pogosto se znajdemo v nenehnem vrvežu, obkroženi z drugimi ljudmi. Naši urniki so prenatrpani, naš um je zaposlen z

obveznostmi, naša pozornost je usmerjena na druge in na koncu se lahko izgubimo v tej vrtavki. Medtem ko si prizadevamo izpolniti vse zahteve in pričakovanja, lahko pozabimo nase. V tem ritmu nam primanjkuje časa, da bi se zares ustavili in prisluhnili sebi. Zato je ključno, da se odmaknemo od vsega, si vzamemo čas samo zase in se poglabimo v svojo notranjost. **Samost ni osamljenost**
To so trenutki, ko se resnično povežemo sami s seboj. To je čas, ko se ustavimo in prisluhnemo svojim mislim, občutkom in potrebam. V samoti odkrivamo neizmerno lepoto, ki jo nosimo v sebi, in se povezujemo z globljim pomenom svojega obstoja. Ko preživljamo čas sami s seboj, si dajemo priložnost za notranjo rast in odkrivanje lastne resnice. V tišini samote se lahko soočimo s svojimi strahovi, prepoznamo svoje želje in izrazimo svojo ustvarjalnost. To je priložnost, da se spustimo globlje v svojo dušo in odkrijemo svoje pravo poslanstvo v življenju. **Čas za »polnjenje baterij« in rast**
Ko čas preživljamo sami, nam to omogoča, da se popolnoma sprostimo in ponovno napolnimo svoje baterije. Po napornih in zahtevnih obdobjih si zaslužimo čas, ko se lahko posvetimo svojim potrebam, ne da bi nas motili zunanji vplivi. To nam omogoča, da se okrepimo in

DR. KATJA KOZLOVIČ

Zakonska in družinska terapevtka, izvajalka igralne terapije ter kadrovska svetovalka www.lanimaj.si • www.kei.si

se vrnemo v svoje vsakdanje življenje polni sveže energije ter navdiha. **Čas, ki je ključen za naše duhovno, čustveno in fizično zdravje**
Torej: medtem ko uživate v poletnem oddihu, si vzemite nekaj trenutkov samo zase. Naj vas lepota narave navdihuje, naj tišina samote obdaja vaša čutila. Odkrijte svoje notranje bogastvo in se povežite s svojo pravo esenco. To je priložnost za rast, obnovev in občutek polnosti. Preživite čas sami s seboj in dovolite, da vas ta izkušnja navduši ter pritegne v vaše globine. Naj bo to poletje čas, ko se ponovno povežete s samim seboj in odkrijete svojo notranjo moč ter modrost.

Z obiskom Klopce ljubezni do dobrega počutja

Na skoraj petdesetih mestih po Sloveniji lahko ob priljubljenih izletniških točkah, sprehajalnih poteh ali razglednih točkah posedite na prav posebnih klopcah – Klopcah ljubezni.

V sodobnem svetu, ki ga vse bolj zaznamuje hiter življenjski ritem, je za ohranjanje zdravja in notranjega ravnovesja še toliko bolj pomembno, da si vzamemo čas zase. Sprehod v naravo zagotovo blagodejno vpliva na počutje. V zavarovalnici Generali, ki v okviru Programa prednosti ZAME na spletni strani www.generali-zame.si/klopce-ljubezni izvaja akcijo Obiščite klopco ljubezni, poudarjajo, da želijo z njimi povezovati ljudi in jih z obiski narave obenem spodbujati h gibanju in zdravemu življenjskemu slogu. Klopce ljubezni se nahajajo na skoraj petdesetih lokacijah po Sloveniji, v Slovenski Istri jo najdete na pohodniški poti v bližini vasi Pomjan. Vsaka klopca je opremljena s QR kodo, s pomočjo katere si lahko ustvarite svoj interaktivni album, v katerem boste »zbirali« že obiskane lokacije in obenem odkrivali, katerih še niste. Klopce ljubezni se nahajajo v mirnem objemu narave, zato bo radovednost ob njihovem odkrivanju dobrodošla. Sicer so v interaktivnem albumu tudi natančna navodila, kako klopce poiskati in kako se odpraviti na dnevni izlet po Sloveniji z družino, s prijatelji, s psom ali s kolesom. Z nekaj sreče pa si z obiskovanjem klopcev lahko zagotovite prav svojo Klopco ljubezni!

Z NAGRADNO IGRO DO KLOPCE LJUBEZNI ZA VAŠ VRT ALI BALKON

Sredi junija se je začela zelo **atraktivna nagradna igra Klopca ljubezni ZAME**, ki traja vse do 14. junija 2024. Poleg glavne nagrade, Klopce ljubezni za vaš vrt ali balkon, bodo podelili še deset uporabnih nagrad. V žrebu lahko sodelujejo vsi obstoječi člani Generali Programa prednosti ZAME in tisti, ki bodo to še poslali do navedenega datuma ter obiskali vsaj eno od Klopcev ljubezni in jo s skeniranjem QR kode »shranili« v svoj interaktivni album. Prav to namreč omogoča pridobitev kupona za sodelovanje v žrebu. Več obiskanih Klopcev ljubezni pa pomeni tudi več možnosti za osvojitve nagrade. Več o nagradni igri: <https://www.generali-zame.si/klopce-ljubezni/nagradna-igra>.

Generali Program prednosti ZAME je brezplačno in namenjen vsem, ki se zavedajo pomena zdravega

življenja. Z ugodnostmi, popusti in nasveti omogoča številne ideje za boljše počutje in ohranjanje zdravja. Prav zdravje pa je zagotovo cilj vsakogar, zato je program Generali ZAME na voljo vsem – tako strankam zavarovalnice Generali kot tudi ostalim. GENERALI zavarovalnica, d. d., je v Sloveniji prisotna od leta 1997. Je vodilna mednarodna zavarovalnica v Sloveniji in del Skupine Generali, enega največjih svetovnih ponudnikov zavarovanj in upravljanja premoženja. Ustanovljena je bila leta 1831, prisotna je v petdesetih državah sveta, s skupnim prihodkom od premij, ki je leta 2022 znašal 81,5 milijard evrov. Z 82.000 zaposlenimi po vsem svetu in 69 milijono

ni strank ima Skupina vodilni položaj v Evropi in čedalje pomembnejšo pozicijo v Aziji in Latinski Ameriki. Z inovativnimi in prilagojenimi rešitvami, najboljšo uporabniško izkušnjo in digitaliziranimi globalnimi distribucijskimi zmogljivostmi je Generali v osrčju svoje strategije zavezan h grajenju vseživljenjskega partnerstva s strankami. Z namenom ustvariti pravičnejšo in odpornejšo družbo ter vrednosti za vse deležnike, je trajnostni razvoj vključen v vse strateške odločitve.

Kako inflacija vpliva na nakup nepremičnin?

INFLACIJA MARSIKOMU POVZROČA SKRBI, SAJ SE Z NJENIM VIŠANJEM DEJANSKA VREDNOST DENARJA NIŽA. TEŽAVE POVZROČA TAKO TISTIM, KI ŽELIJO INVESTIRATI, KOT TISTIM, KI KUPUJEJO NEPREMIČNINE ZA DOM. ŠTEVILNI STROKOVNJAKI ŠE VEDNO MENIJO, DA JE NAKUP NEPREMIČNINE NAČIN, KAKO ZAŠČITITI SVOJE PRIHRANKE. TUDI V NAŠI NEPREMIČNINSKI DRUŽBI SOGLAŠAMO, DA OHRANJAJO SVOJO VREDNOST TUDI MED INFLACIJO. ZAKAJ? KER SE CENE NEPREMIČNIN ZVIŠUJEJO VZPOREDNO S SPLOŠNIM VIŠANJEM CEN NA TRGU.

V kolikor želite zaščititi vrednost denarja pred inflacijo, svetujemo tako investicijo v nepremičnine kot tudi nakup doma. Naložba v nepremičnine je stabilna investicija, s katero imate možnost ustvariti dohodke iz najemnin, nepremičnino pa lahko tudi prodate, ko se njena vrednost poveča.

Inflacija v Sloveniji še traja, junija je dosegla skoraj sedem odstotkov predvsem zaradi dviga cen hrane. Napoveduje se sicer počasna ustavitev njene rasti, vendar lahko po napovedih ekonomistov traja še kakšno leto, da se popolnoma umiri. Inflacija žal vpliva tudi na višje obrestne mere, kar zagotovo ni vzpodbudna novica. Ekonomisti menijo, da so za visoke obresti krive banke oziroma Ameriška in Evropska centralna banka. Če bi pravočasno začeli dvigovati obrestne mere, se inflacija ne bi tako povišala. Sedaj so se ukrepi bank zaostriili in so za javnost in podjetja nesprejemljivi, saj se niža potrošnja, prav tako se zmanjšujejo investicije. Kljub trenutni inflaciji se nakup nepremičnine splača. Če želite zaščititi in oplemeniti vrednost svojega denarja, je investicija v

BRANKO
LONČAR

Obala nepremičnine

Obala nepremičnine d.o.o.

Obala 16, 6320 Portorož

Tel: 05 674 10 30

Mob: 041 35 22 00

E: info@obala-nepremicnine.si

W: www.obala-nepremicnine.si

€ - PROMOCIJSKO SPOROČILO

ISBE d.o.o.

Liminjanska cesta 96
6320 Portorož
T: +386 5 677 86 22
F: +386 5 677 06 22
E: isbedoo@gmail.com

PROIZVODNJA IN PRODAJA
PLINSKI ŽARI
ELEKTRIČNI ŽARI
APARATI ZA PALAČINKE
KUHALNIKI

FURLAN
— SINCE 1929 —

**BREZPLAČNA
DOSTAVA**

WWW.FURLAN.SI

FURLAN METAL D.O.O.

SEČA 115, 6320 PORTOROŽ

Vrednotenje slovenske obale po metodi trojnega dna

PETRA
MEŽNARC

UNIVERZA V LJUBLJANI SPODBUJA SODELOVANJE IN POVEZOVANJE Z OKOLJEM NA PODROČJU TRAJNOSTNEGA RAZVOJA, S ČEMER ŽELI PRISPEVATI K DOSEGANJU CILJEV AGENDE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ DO LETA 2030. V TA NAMEN JE LANSKO LETO OBJAVILA RAZPIS ZA ŠTUDENTSKE PROJEKTE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ, NA KATEREGA SE JE USPEŠNO PRIJAVILA TUDI FAKULTETA ZA POMORSTVO IN PROMET IZ PORTOROŽA S PROJEKTOM VREDNOTENJE SLOVENSKE OBAL PO METODI TROJNEGA DNA.

Interdisciplinarni projekt so pod vodstvom pedagoških in delovnih mentorjev izvajali študentje različnih študijskih področij. Kot so nam povedali na fakulteti, je namen projekta predvsem ozaveščanje, saj se kot družba z okoljskimi problemi premalo ukvarjamo. »Ker pritisk na obalni pas postaja vse močnejši, je nujen razmislek o tem, kaj in koliko obalni pas lahko še prenese,« pojasnjujejo na fakulteti. Končni cilj projekta je bil posnetek in prikaz trenutnega stanja slovenske obale od Sečovelj do Ankarana. Pomemben prispevek je tudi prenos znanja, kar bo še posebno koristilo študentom s področja zaščite okolja.

Za prikaz ohranjenosti je bila uporabljena metoda trojnega dna (TBL – triple bottom line), ki vključuje oceno okoljskih, gospodarskih in družbenih vidikov območja. V prvem delu projekta so študenti slikovno

dokumentirali celoten obalni pas. V drugem delu pa so s pomočjo literature in pod vodstvom mentorice oblikovali kriterije vrednotenja, ki bodo uporabni tudi pri bodočem analiziranju sprememb istega območja v daljšem časovnem obdobju. »Za potrebe projekta so eksperimentalno razvili povsem svoj, edinstven model za skupinsko vrednotenje,« so poudarili na portoroški fakulteti.

Obalni pas, ki so ga preučevali, sega v širini deset metrov od morske linije. Po besedah dekana, izr.prof. dr. Petra Vidmarja, so ga geografsko razdelili na več manjših območij, kar je omogočilo bolj natančno analizo stanja, pri čemer so posebno pozornost posvetili enotnosti vsebin in mor-

fologije ter enolični definiciji začetne in končne točke. To bo omogočilo primerjavo stanja z nastalimi spremembami v prihodnje in oceno posledic, ki jih spremembe prinašajo bodisi za družbo, ekonomijo ali okolje. Fakulteta za pomorstvo in promet se lahko tako pohvali s prvo iniciativo v Sloveniji, ki je evidentirala in ocenila stanje obmorskega okolja, njen namen pa je spodbuditi strokovnjake s področja okoljevarstva, morske biologije ipd. k aktivni obravnavi tematike, saj strokovno vrednotenje namembnosti uporabe obmorskega okolja v Sloveniji še ni bilo izvedeno. Po dekanovih besedah je cilj projekta tudi opozoriti odločevalce za sprejemanje trajnostno naravnanih političnih odločitev glede slovenske obale in širšo javnost ozavešiti o tematiki, ki se lahko hitro prelevi v problematiko. Projekt je potekal pod vodstvom glavnega pedagoškega mentorja in idejnega vodja, capt. Mag. Valterja Subana, somentorjev doc. dr. Danijele Tuljak in asist. Jureta Sršeta, v sodelovanju z zunanjim partnerjem Kulturno-izobraževalnim društvom Pina. Raziskovali so študentje različnih fakultet dveh univerz, poleg FPP in FDV Univerze v Ljubljani, še študentje Turistice in Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem.

€ - PROMOCIJSKO SPOROČILO

Kaj kraju, ljudem in gospodarstvu prinašajo poletni festivali

Poletje je čas festivalov in kot kaže obisk tistih, ki so se že odpravili, in prodaja vstopnic za tiste, ki še prihajajo, smo Slovenci ljubitelji festivalskega dogajanja. Odpravljamo se tudi onkraj naših meja in v bližini je kar nekaj takih, ki jih je vredno obiskati. Exit v Novem Sadu, Sziget v Budimpešti in Ultra Europe v Splitu so prireditve svetovnega formata, privabljajo obiskovalke in obiskovalce z vsega planeta in pomembno vplivajo na prebivalstvo in gospodarstvo. V naslednjem prispevku bomo prikazali, kakšni so ti vplivi, pri tem se bomo osredotočili zlasti na ekonomske. Ekonomske koristi za lokalno skupnost ne smemo jemati ločeno, ampak jih je treba nujno uravnotežiti z drugimi vplivi, ki niso vedno vzpodbudni.

Festivali in koncert privabljajo ljudi, več ljudi kot privabijo, več denarja bodo pustili v kraju, kjer prireditve poteka. Več ljudi pa pomeni tudi več prometa, gneče in smeti. Vse to negativno vpliva na življenje lokalnega prebivalstva, mu niža raven in viša stroške. A raziskava, ki so jo pred pandemijo korona virusa opravili v podjetju Spirul iz Velike Britanije, kaže, da finančne koristi za lokalno gospodarstvo običajno presegajo morebitne pritožbe prebivalstva.

KOLIKO JE VREDEN MIR LOKALNEGA PREBIVALSTVA?

Raziskovalci podjetja Spirul so v raziskavo vključili prireditve in večdnevne festivale, ki se odvijajo v londonskem javnem parku Finsbury Park. Gre za lokacijo v središču mesta in zato so finančne koristi za gospodarstvo večje kot na oddaljeni lokaciji, kjer obiskovalci festivala uporabljajo nastanitvene zmožljivosti na prizorišču – največkrat v obliki kampiranja. Ugotovili so, da le 8 % obiskovalcev festivalov prihaja iz lokalne skupnosti, in da preostalih 92 % na prizorišče pripotuje z ostalih delov drža-

ve. To predstavlja pomemben pritok ljudi in kupne moči v lokalno skupnost. Študija je ugotovila, da so obiskovalci porabili približno 172 funtov na osebo, pri čemer je polovica šla za hrano in pijačo, 30 % pa za nastanitev. Približno 50 % obiskovalcev in obiskovalcev se je nastanilo v hotelu, 20 % pri zasebnikih, preostali pa so bivali pri prijateljih ali sorodnikih.

Ocenjeno je bilo, da je skupna poraba znašala približno 60 milijonov funtov, kar pomeni dodatno bruto dodano vrednost v višini približno 25 milijonov funtov. Skoraj 60 % lokalnih podjetij je navedlo, da se je njihov promet znatno povečal med obdobjem prireditev, pri čemer je 24 % poslovnih subjektov zabeležilo povečanje prihodkov za več kot 25 %.

Torej, če nekoliko pretenciozno zapišemo, je mir Londončanov, ki živijo v bližini parka Finsbury, vreden več deset milijonov funtov. Drugače povedano, miren spanec in čiste ulice, gospodarstvu odnašajo na desetine milijonov prihodkov.

»ULTRAŠI« V SPLITU LETOS PORABILI 20 % VEČ DENARJA KOT LANI

Portal slobodnadalmacija.hr je pred dnevi poročal o finančnih učinkih, ki jih je imel letošnji festival Ultra Europe 2023 na mesto Split. Pri tem se je naslonil na podatke finančne uprave, torej gre za fakturirano

MATEJ
SUKIČ

prodajo, ki pa zagotovo ne predstavlja celotnega izplena. V obdobju od 7. do 10. julija 2023 – v času trajanja Ulte, so v Splitu izdali za 25,6 milijonov evrov računov, kar je 11 % več kot en konec tedna pred tem. Število računov je pri tem zraslo za 9 %. Pri tem je potrebno poudariti, da se podatki nanašajo zgolj na podjetja, ki imajo svoj sedež v Splitu. Festival vpliva na veliko širše območje. Prav tako v izračun niso vključeni zasebni najemodajalci, ki plačujejo pavšalno nadomestilo. Podrobneje gledano so v primerjavi med obema koncema tedna prihodki v trgovini na drobno zrasli za 9,9 %, v dejavnosti prevoznitva (tudi letalskega) za 37,6 %, pri namestitvah in v gostinstvu pa za 9,4 %. V primerjavi z lansko izvedbo Ulte so skupni prihodki v omenjenih dejavnosti zrasli za 20,6 odstotkov. Članek zaključujejo z izjavo načelnika splitske finančne uprave, ki priznava dobro sodelovanje z organizatorji in kot ključen ukrep navaja uvedbo brezgotovinskega poslovanja na območju festivalne dejavnosti.

23 LET PO PRVEM EXITU JE NOVI SAD DRUGAČNO MESTO

Od ustanovitve Exit Festivala se je Novi Sad postopoma razvijal kot priljubljena turistična destinacija na Balkanu in v Evropi. Exit je postal eden največjih glasbenih fe-

stivalov na svetu, z večtisočglavo množico obiskovalcev iz različnih držav. To je povečalo prepoznavnost mesta in ga postavilo na zemljevid svetovnih glasbenih dogodkov. S prihodom tujih obiskovalcev se je povečala turistična dejavnost, kar je pozitivno vplivalo na lokalno gospodarstvo. Lokalni hoteli, restavracije, bari, trgovine in druge turistične storitve so doživeli povečano povpraševanje in posledično povečanje prihodka. Organizacija festivala je prav tako prispevala k razvoju infrastrukture. Da bi lahko gostili tako velik dogodek, so izboljšali ceste, javne prostore, parkirišče in druge infrastrukturne zmožljivosti. To je bilo koristno tudi za prebivalce mesta.

Poleg tega je Exit spodbudil lokalno umetniško in glasbeno sceno. Mesto je postalo pomembno središče za glasbenike, umetnike in kulturne ustvarjalce. Poleg festivala so se pojavile številne druge kulturne dejavnosti, kar je v Novi Sad pritegnilo še več obiskovalcev in vlagateljev. Promocija mesta skozi mednarodne medije, ki so poročali o festivalu, je pritegnila pozornost tudi drugih potencialnih turistov in iskalcev poslovnih priložnosti, kar je vodilo v dodatne naložbe in razvoj v regiji. Seveda so se pojavili tudi izzivi, kot so upravljanje s prometom, hrupom in okoljskimi vprašanji, a organizatorji skupaj z mestnimi oblastmi

stalno iščejo ravnotežje med razvojem festivala in trajnostnim razvojem mesta.

VRNITEV KONCERTOV IN FESTIVALSKEGA ŽIVLJENJA

Industrija prireditev beleži prvo »normalno« leto po pandemiji. Pri tem lahko hitro dobimo občutek, da želijo zamujena leta nadoknaditi tako organizatorji in glasbeniki kot obiskovalci. To lahko privede do inflacije festivalov in napak pri organizaciji ter previsokih pričakovanj. Vse večjo vlogo igra trajna naravnost festivalov in sodelovanje z lokalno skupnostjo, ki pa mora biti v obojestransko korist; številni festivali v bližnji okolici in po svetu dokazujejo, da je to izvedljivo. V Sloveniji se zdi, da poteka vse precej stihijsko, ko pa pride do strategij (ali vizij), so te praviloma pisane »od zgoraj navzdol« ali znotraj ozkega kroga ljudi podobnih interesov. Manjka tudi poguma, ki bi premagal strah pred velikimi denarnimi izgubami, ki jih lahko organizatorji utrpijo zaradi višje sile (vreme) ali nepredvidenih stroškov. A najprej infrastruktura, letalske povezave, dobri pogoji koncertnim promotorjem, ... Javna sredstva torej, ki pa jih pogostejše usmerjamo v organizacijo prireditev (tudi zelo kakovostnih) brez vstopnin. Za konec še vprašanje bralkam in bralcem. Po katerem festivalu/koncertu si boste zapomnili letošnje poletje?

PERGOLA
RESTAVRACIJA
PIZZERIA

Vabimo vas v Restavracijo Pergola Hotela Delfin Izola, kjer vsak dan med 17. in 19. uro pripravljamo prav poseben aperitiv.

Obiščite nas in poskusite dobrote iz kuhinje skupaj s kozarčkom priljubljene pijače!

T: 05 660 7412

Društvo Bolnikov z
Distonijo Slovenije
Slovenian Dystonia Society

dbd

Distonija je motnja gibanja, ki se kaže kot ponavljano vzdrževanje nenormalnega položaja telesa ali kot pojav ponavljanih gibov. Lahko se pojavi na enem ali več delih telesa. Najpogostejša oblika je žariščna distonija vratu (spastični tortikolis). Ocenjujejo, da je pogostnost (prevalenca) 20–4000 bolnikov na milijon prebivalcev. To pomeni, da bi lahko trenutno v Sloveniji bilo do 8000 bolnikov z vratno distonijo. Gre za kronično bolezen, ki pomembno vpliva na kakovost življenja bolnikov, njihovo samopodobo in vsakdanje življenje.

Več na spletni strani **www.distonija.si**, kontakt: **info@distonija.si**

Nacionalna kampanja ozaveščanja strokovne in laične javnosti o distoniji.

Srčni vrtnar in kmet Edi Fuks

PONOSEN NA SVOJE ŽIVALI IN DELOVNE ROKE

KO GA OBIŠČEŠ NA NJEGOVEM POSESTVU NA SEČI, SE VATE ZAZREJO RADOVEDNE OČI NJEGOVIH ŠTEVILNIH PONIJEV, KOKOŠI, OVAC IN DRUGIH ŽIVALI. NEŽNO JIH POBOŽA IN HITRO POVE, DA KLJUB OBILICI DELA KOT VRTNAR, KI SKRBI ZA BREZHIBNO UREJENOST ŠTEVILNIH OKOLIC HIŠ, HOTELOV IN DRUGIH OBJEKTOV, UŽIVA MED SVOJIMI ŽIVALMI. EDI FUKS JE SRČNI VRTNAR IN KMET, KI ŽIVI V SOŽITJU Z ZEMLJO IN NARAVO. ČEPRAV JE TO DELO TEŽKO, MU JE V VELIKO VESELJE IN ZADOVOLJSTVO. NAJBOLJ SREČEN JE, KO LAHKO SVOJIM ŠESTIM VNUKOM (JESENI BO ŽE SEDMIČ POSTAL DEDEK) IN PA ŠTEVILNIM OTROKOM, KI PRIHAJAJO K NJEMU NA OBISK, POKAŽE SVOJ MINI ŽIVALSKI VRT.

EDI UŽIVA V SVOJEM DELU.

»Moja starša je povezala gradnja avtoceste v nekdanji skupni državi. Oče, Štajerec, je prišel kot gradbinec, mama Dolenjka pa je tukaj hitro našla delo in sorodno dušo. Rodilo se jima je devet otrok in pošteno sta morala zavihati rokave, da sta nas preživela. Oba sta trdo delala, oče je pomagal postaviti marsikateri objekt v Istri in širše, mama pa se je začela ukvarjati s cvetličarstvom. Dolgo je v Ljubljani na tržnici prodajala rože, svojo dejavnost pa je nato preselila v Portorož. Še danes, pri 87 letih je, čeprav ji tega ne bi bilo treba, zelo delovna. Ima čudežno roko za rože. Imenitno ji uspeva vse, kar prime. V času mojega otroštva pa sta oba starša poleg svojega dela še pridno obdelovala njive, gojila prašiče,

Za ogled posestva pokličite Edija na 030 680 944

NA NJEGOVEM POSESTVU JE VEDNO ZELO ŽIVAHNO.

ANDREJA
COMINO

V TUJINI JE HREPENEL PO DOMU

Delo v tujini ga je pomembno zaznamovalo. »Dobil sem veliko izkušenj, tudi sodeloval z izjemnim gospodom, ki mi je bil kot drugi oče, vendar me je vleklo domov. Leta 2003 sem se vrnil in počasi začel prevzemati očetovo delo, začel pa sem si izpolnjevati tudi sanje o ranču v Seči,« pripoveduje Edi. Še bolj ga je k temu spodbudil prvi vnuk. Želel si je, da bi bili njegovi vnuki povezani z naravo in živalmi. Začela je nastajati »hacienda«, na kateri kot v raju živijo konj, poniji, ovce, koze in različne kokošje pasme. »Tako sem počasi postajal še kmet,« se smeji Edi, ki se je lotil še pridelovanja sadja. Na nekaj hektarih ima kar tisoč dvesto dreves kakijev, ki vsako leto obrodijo zlato oranžne sočne in slastne sadeže. Nekaj jih prodajo preko posrednika, nekateri kupci pa pridejo kar na dom.

NARAVA JE NAŠA NAJVEČJA ZAKLADNICA

»Ljudje se premalo zavedamo pomembnosti narave. Koliko je otrok, ki šele pri nas prvič vidijo ovco, kozo, kokoši. Žal se čedalje bolj odmikamo od narave, kar ni prav. Prav pa je, da otroci vedo, kako zraste sadje, kako se približati živalim ... pa tudi tega, da je treba za hrano trdo delati in zato spoštljivo ravnati z njo. Otrokom, še posebej veliko jih prihaja iz bližnje šole v Luciji, poskušam približati tradicionalno kmetovanje. Čeprav je pridelka manj, ne uporabljam škropiv in sem odvisen samo od narave. Letos, denimo, ne bo sadja niti za vzorec. Kakiji imajo trenutno polovico manj plodov kot prejšnja leta, tudi ostala drevesa so skorajda prazna ...,« pove s tresočim glasom. Za Edija Fuka ni lepšega kot videti zadovoljstvo na obrazih otrok, ko se igrajo z živalmi na njegovem posestvu ali pa obiskovalcev, ki uživajo v svežem sadju z njegovih nasadov. Srčni vrtnar Edi Fuks je resnično ponosen na svoje živali, delovne roke ter na svojo zavezanost ohraniti življenje na podeželju živo in pristno. To je zgodba o ljubezni do zemlje, ki se prepleta z ljubeznijo do živali in dela, ki mu osmišlja življenje.

foto: Tomaž Primožič - FPA

EDI SE TRUDI ŽIVETI ČIM BOLJ V SOŽITJU Z NARAVO.

Pomladili člansko ekipo in postavili zdrave temelje

Balinarski klub Antena Portorož ima dolgo tradicijo in čeprav se je klub znašel na robu propada, zdaj z novim vodstvom in svežo energijo opozarja nase.

Dejstvo je, da je balinanje poseben šport in tega se očitno zelo dobro zavedajo v balinarskem klubu Antena Portorož, kjer ima balinanje dolgo tradicijo. Bolj kot tekmovalna plat tega športa se neumornim članom kluba zdi pomembna predvsem socialna in vezi, ki se tkejo med njimi. »Gre za medgeneracijsko povezovanje, ki ga danes v družbi primanjkuje,« pojasnjuje igralec in podpornik kluba Anže Šoba. Balinanje je po njegovih besedah nekoliko zapostavljen šport, ki pa ima zelo pomembno vlogo

pri vzpostavljanju socialnih stikov in odnosov med upokojenci, zaposlenimi in mladimi. V klubu na Belem križu se namreč srečujejo različne generacije, med katerimi prihaja do izmenjave znanja, povezovanja in druženja. »Mladi se učijo od starejših in obratno,« pravi predsednik kluba in igralec članske ekipe Matjaž Zakrajšek. Slednji je vlogo predsednika dobil pred enim letom, ko se je klub z dolgoletno tradicijo, ki je sodil v sam balinarski vrh, znašel na robu propada. »Pomladili smo prvo ekipo, zastavili zdrave temelje in znova začeli skoraj iz ničesar,« pojasnjuje Zakrajšek, ki si želi, da bi se članska ekipa v naslednjih letih znova uvrstila v elitno slovensko ligo-

superligo, kjer so nekoč že bili. Tudi kapetan in mentor kluba Teo Collori se strinja, da je bila minula sezona za klub zelo uspešna. Tekmovanje je namreč prenovljena ekipa začela v najnižji ligi in osvojila prvo mesto v Obalni ligi ter se tako že v prvem letu uvrstila v 2. državno ligo. Kot pravi, so odlični rezultati posledica dobrega razumevanja v ekipi. »Pet novih balinarjev v naših vrstah je zame največja zmaga,« zaključuje Collori.

MARIJAN NOVINA

Z ljubeznijo je kos tudi najhujšim preizkušnjam

DOLENJSKI GLASBENIK MARIJAN NOVINA JE EDEN NAJBOLJ PRIJETNIH, NADARJENIH IN SRČNIH UMETNIKOV. ŽIVLJENJE GA JE MOČNO PREIZKUŠALO, SAJ JE ZARADI ZAHRTNE BOLEZNI IZGUBIL OČETA IN ŠE BRATA, Vendar zna zaradi tega še bolj ceniti življenje in pomagati ljudem. SODELOVAL JE PRI ŠTEVILNIH DOBRODELNIH PROJEKTIH, MOČ ČRPA PRI ŽENI PETRI IN SINOVIH IZAKU IN VITANU, KI BODO ZANJ NAVIJALI NA LETOŠNIH MELODIJAH MORJA IN SONCA, KJER BO ZAPEL AVTORSKO SKLADBO S POMENLJIVIM NASLOVOM ZGODBA RIBIČA.

Z DOLGIMI LASMI IN ŠTEVILNIMI TETOVAŽAMI JE VIDETI KOT DIVJI ROKER, A JE NEŽNA IN MEHKA DUŠA.

Opomba uredništva: intervju z Marijanom smo opravili pred nastopom na Festivalu MMS.

Marijan Novina, ki ni prepoznaven samo zaradi svojih dolgih las in številnih tetovaž, temveč je tudi pravi glasbeni virtuoz in človek z zlatim srcem, ima od vseh nastopajočih nedvomno eno najbolj ganljivih življenjskih zgodb.

BOLEČE SLOVO OD OČETA IN BRATA

Oče Marijan je skupaj z ženo Vladko in sinom organiziral številne dobrodelne koncerte. Ko je pri sedeminštiridesetih umrl, je Vladka sama s tremi otroki poskušala nadaljevati moževo poslanstvo. Kmalu je zopet posegla vmes usoda, za isto zahrbtno boleznijo je šele osemindvajsetleten umrl še Marijanov brat Borut. Tudi on je bil glasbenik in član humanitarnega društva ter je z mamo in bratoma pomagal številnim ljudem. Preizkušenj v družini Novina pa (še) ni hotelo biti konec. Za isto boleznijo je zbolel še mlajši brat. Takrat so morali kot znani slovenski dobrodelniki, ki so pomagali mnogim, sami prositi za pomoč, saj niso zmogli vseh stroškov bratovih operacij. Življenje je nekako šlo dalje, Marijan pa je kot človek z velikim srcem in posluhom za ljudi v stiski bolečino premagoval na različne načine – predvsem z delom in glasbo. Nastopil je na Emi in drugih glasbenih festivalih in bil dolgo bolj kot v Sloveniji znan v deželah nekdanje Jugoslavije.

PETRA JE NJEGOVA SKALA IN VELIKA LJUBEZEN

V veliko uteho mu je bilo, ko je spoznal ženo Petro. V njej je dobil trdno oporo, ona je skala njegovega življenja. Imata dva otroka, Vitana in Izaka, Marijan pa poskuša biti nadvse aktiven očka. »Trudim se lepo preživeti vsak dan, uživati v odraščanju mojih dveh fantov ter se prepustiti razvajanju svoje Petre. Ljubezen je čudovita, če jo neguješ, poskrbiš za vsakodnevno dokazovanje pripadnosti, želje in razdajanje ljubezni. Življenje je lepo, če ga živiš z nasmehom. Za to pa poskrbijo moji najbližji,« pravi Marijan, ki je na odru eden od pripadnikov slovenske družabne smetane, ko pa se ugasnejo reflektorji, se tako kot ostali spopada z resničnim življenjem: s skrbjo za ženo in dva sinova. Ker je glasbeni kruh precej tenak,

honorarji od nastopov pa pičli, za preživetje poprime za vsako delo. Še posebej hudo je bilo med korono, ko se je moral znajti ... »Na vse pretege sem se trudil najti službo, da bi lahko preživel svojo družino. A glede na moj (divji rokerski) videz – številne tetovaže in pircinge, to ni bilo ravno lahko,« razlaga glasbenik, ki je pridno pošiljal prošnje in hodil na razgovore. Službo je (končno) dobil, je pa še vedno glasbeno aktiven. »Veliko nastopam na zasebnih zabavah, rojstnih dnevih, kot gost na porokah, družabnih dogodkih. Ustvarjam in uživam v glasbi že devetintrideset let. Obenem pa uresničujem dolgoletno željo in se učim igrati saksofon. Sin Izak igra klavir in res mi je v veselje, ko zaigrava skupaj. Veseli pa me tudi, da bom po triindvajsetih letih zopet stopil na oder Avditorija na Melodijah morja in sonca, kjer bom zapel svojo avtorsko skladbo Zgodba ribiča. Upam, da bo poslušalcem všeč, tematika pesmi pa je nadvse aktualna. Premalo se namreč zavedamo, da čas prehitro beži, leta tečejo in ... več pa boste slišali osmega julija,« je skrivnosten simpatični Marijan.

Andreja Comino

MARIJAN NOVINA IN NJEGOVA ŽENA PETRA UŽIVATA V SKUPNIH TRENUTKIH.

Nove poletne melodije okusov v kavarni Cafè Central

Predstavljamo vam povsem nove sladice kavarne Cafè Central, kjer se prepletata tradicija in inovacija ter tvorita umetniško popolne okuse sladice.

Začnimo s **sladoledom Tartina**, popolno mešanico čokoladnega sladoleda z amaretto likerjem in amaretto piškoti. Oplemeniten je z našo domačo limonino in olivno marmelado ter mandlji. Sladoled zaključí preliv temne čokolade. Ta sladica je prava poezija okusov, ki jo morate doživeti. Nadaljujemo s **torto Morje in sonce**, pravim slaščičarskim draguljem, ki je bil s strani nagrajene slaščičarke Mete Kocjančič v Cafè Centralu ustvarjen posebej za zmagovalca Melodij Morja in sonca. Torta je bila s strani slaščičarke ustvarjena z mislijo na njenega pokojnega očeta, izjemnega glasbenika Danila Kocjančiča, ki je oboževal poletje in je imel v sladica posebej rad pistacijo. Temelj torte tvori čokoladni biskvit brez moke, prelít z doma-

čo marmelado gozdnih sadežev, pripravljeno v Cafè Centralu. Vse skupaj prepletata svež mousse pistacije in nežen mousse mascarponeja in bele čokolade. Vsak grizljaj te torte spremljajo vedno drugačne texture in novi nivoji okusov. Če bi lahko poletje opisali s torto, potem bi to verjetno bila **torta Poletna Jagoda**. Rahla, osvežilna in polna okusa jagodnega moussea, pasijonkinega diska in namaza iz bučnih semen. Ta slaščica je popolnoma nova raven užitka. In nenazadnje, ne smemo pozabiti na **Miss California**, ki je v novi obliki pridobila čisto nov izgled. Eclair, napolnjen z bogato, svilnato kremo, ki ponuja preplet

okusov mandljev in kokosa. Na prvi pogled deluje kot neznan-ka, toda ko boste preizkusili njen edinstven okus, boste v njej takoj prepoznali okus priljubljenih belih pralin s kokosom. Prava poslastica za vse ljubitelje nežnih in eksotičnih okusov. In za konec, nekaj tradicionalnega - **Breskova krostata**, o kateri vam vsega ne moremo razkriti. Obljubimo pa vam, da je vredna obiska v Portorožu. **Slaščičarna Cafè Central** ponuja edinstveno doživetje okusov, kjer je vsaka torta več kot le sladica - je umetnost, pripravljena z ljubeznijo. Vabimo vas, da se prepustite našim okusom in uživate v nepozabni, sladki izkušnji.

Melodije poletja

Poletje na Rožnem vrtu 2023

L'estate sul Giardino delle rose 2023
Summer on Rose garden 2023

18/7 EN Big Band
25/7 DM's Power RHODES Trio
1/8 RiverBEND
8/8 Lea Sirk ACOUSTIC
15/8 ŠKVER festival
22/8 Pussy Wagon
29/8 DM's ReUNION
TP's #balkanjazz

Vabljeni vsak torek ob 21h!

Ogni Martedì alle 21h! Benvenuti!
Every Tuesday at 9pm! Welcome!

AVDITORIJ PORTOROŽ-PORTOROSE

AMFITEATER AMPHITHEATRO

BALEJNI VEČER DANCES

29.7.2023 ob/alle 21.00
30.7.2023 ob/alle 21.00
31.7.2023 ob/alle 21.00

CARMEN
Carmen / Carmen

ROMEO IN JULIJA
Romeo and Juliet / Romeo e Giulietta

BALLET GALA 10
ob/alle 21.00

3.8.2023
ob/alle 21.00

DAMA S KAMELIJAMI
Lady of the Camellias / La signora delle camelie

4.8.2023
ob/alle 21.00

DON KIHOT
Don Quixote / Don Quixote

5.8.2023
ob/alle 21.00

DANCES GALA
Zabljajajoč večer / Serata di danze / Final night

AVDITORIJ PORTOROŽ-PORTOROSE

DANCES

TEDEN BALETJA - SETTIMANA DI DANZA CLASSICA - BALLET WEEK

PORTOROŠKE NOČI LE NOTTE DI PORTOROSE 2023

Amfiteater / Anfiteatro
Avditorij Portorož-Portorose ob/alle 21.00

11.8. PETAR GRAŠO
12.8. DAN D
13.8. NINA PUŠLAR
14.8. HELP! A BEATLES TRIBUTE

PROSPOT
WWW.MUZIKALL.SI

PONOVNO NA OBALI!

MAMMA MIA!

PORTOROŽ-PORTOROSE

AVDITORIJ

19.8. OB/ALLE 20.30

PRODAJA VSTOPNIC/VENDITA DEI BIGLIETTI
EVENTIM, AVDITORIJ.SI, PETROL, POŠTA, OMW, BIG BANG

Mamma Mia! se uporablja po posebnem dogovor z agencijo Music Theatre International (MTI) Europe

ROBERT PLANT

PRESENTS SAVING GRACE

FEATURING SUZI DIAN

24.08.2023

AVDITORIJ PORTOROŽ

AVDITORIJ PORTOROŽ-PORTOROSE

ZMELKOOW

NA VEČER POSTOVLINI KONCERT ZADNICE
IL PIU GRANDE CONCERTO D'ADDIO/DA DIO?

Sobota/Sabato 16. 9. 2023 ob/alle 20.00

AVDITORIJ PORTOROŽ-PORTOROSE

Prodaja vstopnic / Vendita biglietti: www.avditorij.si

Poletne prireditve v Portorožu in Piranu

V PORTOROŽU IN PIRANU SE NADALJUJEJO POLETNO OBARVANE PRIREDITVE, KI BODO POPESTRILE DOGAJANJE OB MORJU. OD BALETNIH PREDSTAV IN GLASBENIH FESTIVALOV DO ŠPORTNO OBARVANIH DOGODKOV IN VSEBIN ZA OTROKE. IZBIRA JE VAŠA.

Med 26. in 28. julijem bo Portorož prizorišče etape regate **Marina Militare Nastro Rosa Tour 2023**. Na Trgu prekomorskih brigad bo zaživel jadralsko središče, ki ga bosta popestrila večerna koncerta skupin **Boom!** (26. 7.) in **Milizza – Tribute to Sting & The Police** (27. 7.), čez dan pa spektakularne regate tik ob obali.

Poletje na rožnem vrtu bo s torkovimi koncerti bogatilo dogajanje v Portorožu vse do 29. avgusta s koncerti The Riverbend (1. 8.), Lea Sirk Acoustic (8. 8.), ŠKVER Festival (15. 8.), Pussy Wagon (22. 8.) in DM's ReUnion & TP's #balkanjazz Group (29. 8.).

EuroCubans feat. Juan de Marcos González, Juan Munguia & Carlos del Puerto ljubitelje latino glasbe vabi 28. julija v Amfiteater Avditorija Portorož, 30. in 31. julija pa sta tam na sporedu še baletni predstavi **Carmen** ter **Romeo in Julija**. Pestro dogajanje se v portoroškem Avditoriju nadaljuje tudi avgusta z muzikalom in baletnimi predstavami. V Amfiteater se vračajo tudi **Portoroške noči**, ki med 11. in 14. avgustom prinašajo koncerte **Petra Graša**, skupine **Dan D**, **Nine Pušlar** in **HELP! A Beatles tribute**. Konec avgusta bo nastopil še **Robert Plant**.

Med 16. in 31. avgustom bo dogajanje v Luciji popestrilo **Poletje na travniku** s koncerti in dvema večeroma komedije. Zvrstili se bodo nastopi: Rok Škrlep: Recept za srečo (16. 8.), Jure Lesar z bendom (17. 8.), Beatles Legendo in PIRAN EXPRESS (22. 8.), Best off Martina Ipša (23. 8.),

Drill z gosti (24. 8.), King foo (26. 8.), Led Zeppelin 2.0 - Heaven X (29. 8.), Studio Tartini (30. 8.) in The Doors 2.0. tribute bend (31. 8.).

Sejem starin, domače obrti in darov narave bo popestril dogajanje na Tartinijevem trgu 26. avgusta in 23. septembra.

POLETJE V ZNAMENJU KLASIČNE GLASBE

Križni hodnik Minoritskega samostana v Piranu bo gostil koncerte v sklopu **Piranskih glasbenih večerov**. 27. julija bo nastopil Pihalni kvintet Kalamos, 3. avgusta pianist Nejc Kamplet z gosti, 10. avgusta pa Godalni kvartet Tartini.

Konec avgusta ljubitelje klasične glasbe v Piran vabi mednarodno odmevni **Tartini festival** s koncerti zvonečih imen in zasedb: I Solisti Veneti & Giuliano Carella (26. 8.), Ellen Braslavsky in Werner Neugebauer (27. 8.), Il Terzo Suono (28. 8.) in Novi komorni Orkester Ferruccio Busoni in violinistka Giada Visentin (2. 9.).

PRIREDITVE ZA OTROKE

Na Prvomajskem trgu v Piranu bodo ob sobotah vse do 26. avgusta potekale otroške gledališke predstave **Juhuhu spet smo tu**. Poletni program **Lučke v Parku Sonce** v Luciji bo otroke razveseljeval ob sredah do 30. avgusta. V Piranu bodo 5. avgusta obeležili **Dan delfinov**, med 17. in 20. avgustom pa bo potekal še **Mednarodni kamišibaj festival: Beli delfin**.

Koledar vseh prireditev je objavljen na spletni strani www.portoroz.si.

foto: Mirjana Šrot

foto: Jadran Rusjan

foto: Aleš Rosa

Kulturni, kongresni in promocijski center
Centro culturale, congressuale e promozionale

www.avditorij.si info@avditorij.si 05/676 67 77

Divjina ali prestiž, to je zdaj vprašanje

Kje se nahajajo najlepše plaže v Evropi, koliko stane prestiž na plaži in kaj najzahtevnejšim gostom ponujajo plaže v naši bližini?

Medtem ko se med najlepše plaže na svetu uvrščajo s soncem obsijane in s turkiznim morjem obdane plaže v Avstraliji, na Sejšelih, Filipinih, Havajih in podobnih eksotičnih lokacijah, smo preverili, katere so najlepše, najbolj mondene in najbolj »fancy« v naši bližini.

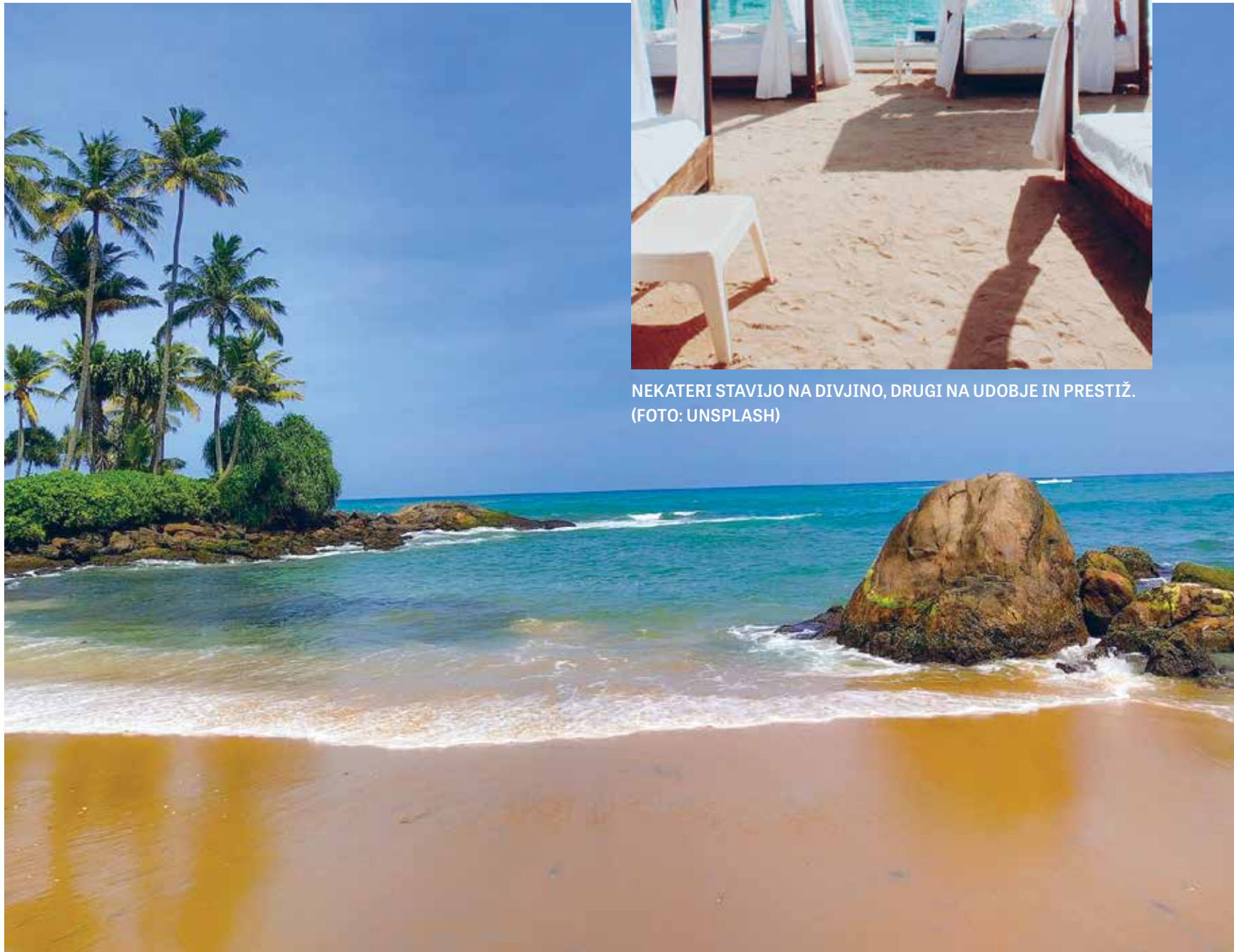
Seveda so kriteriji za razglasitev najlepših oziroma najboljših plaž različni in medtem ko nekateri stavijo na neokrnjeno naravo in kristalno čisto morje tudi na račun težke dostopnosti in divjine, si drugi na plažah bolj kot naravnih lepot zaželi udobja. Ležalnik, senčnik, sef, draga penina in še kakšen poletni priboljšek stanejo na nekaterih mondenih plažah tudi po tisoč evrov na dan! Obstajajo različne lestvice najboljših plaž, nekatere objavijo vsako leto različni turistični portali in platforme, kot sta Lonely Planet in Tripadvisor, druge so sestavljene na podlagi ocen obiskovalcev, blogerjev, turističnih novinarjev in drugih poznavalcev.

NAJLEPŠE PLAŽE V ITALIJI

Če pokukamo k našim zahodnim sosedom, med najlepše italijanske plaže sodijo plaža Goloritze na Sardiniji – gre sicer za majhno divjo plažo, ki jo je leta 1995 Unesco razglasil za svetovni spomenik naravne dediščine –, plaža Punta Crena v Liguriji, ki velja za pravi mali raj na Zemlji, plaža Mezzavalle v regiji Marke, kjer se morje v kombinaciji z belim peskom zrcali v najlepših odtenkih modrine, pa tudi plaže na otoku Giglio, ki se ga številni spominjajo zaradi nesreče potniške ladje Costa Concordia, ki je potonila v njegovi bližini, pa plaže v Kalabriji, na otoku Favignana in plaža »Spiaggia dei conigli« (zajčja plaža) v bližini otoka Lampedusa in je bila večkrat priznana celo kot ena najlepših plaž na svetu. Sicer na lestvicah najlepših plaž v Evropi najdemo plaže na Madeiri, Menorki, Elbi, Korziki pa tudi na grških otokih Kreta, Lefkada in Zakintos ter seveda na nekaterih hrvaških otokih, kot so Lošinj, Brač in Peklenski otoki v bližini Hvara.

DRAGO, DRAŽJE, ŠE DRAŽJE

Brezskrbno poležavanje na najbolj prepoznavnih evropskih plažah s fotogeničnimi točkami, udobjem in vrhunskimi storitvami so ponekod izjemno drage. Tako boste denimo na znameniti plaži mednarodne verige Nikki Beach na sanjski Costi Smeraldi na Sardiniji za najem ležalnika in magnum steklenice oziroma za poldrugi liter roseja ali šampanjca odšteli petsto evrov, podobne cene se sukajo tudi za udobje na plažah Lido v Benetkah, na obalah Ligurskega morja in drugih prestižnih destinacijah. Med najdražjimi plažami in Beach bari v Evropi tako najdemo v francoskem Saint Tropezu, na španski Ibizi in Marbelli, na grškem Mikonosu ter podobnih turističnih destinacijah.

NEKATERI STAVIJO NA DIVJINO, DRUGI NA UDOBJE IN PRESTIŽ. (FOTO: UNSPLASH)

KAKO JE PRINAS?

Za primerjavo smo za cene in ponudbo povprašali pri hotelih najvišje kategorije na slovenski obali. V hotelu Kempinski Palace Portorož pojasnjujejo, da tudi v letošnji poletni turistični sezoni ohranjajo enake cene kot lansko leto, in sicer je cena za najem senčnika in ležalnika za zunanje goste 45 evrov na dan, cena za baldahin za dve osebi pa znaša 150 evrov na dan. Podobne cene veljajo v Kempinski Hotel Adriatic v bližnji Savudriji, kjer je za senčnik in ležalnik treba odšteti 50 evrov dnevno.

Na petzvezdnični portoroški plaži Meduza zunanji gostje za dnevni najem ležalnika plačajo 30 evrov, tisti, ki si želijo privoščiti nekoliko več udobja, pa lahko najamejo t.i. »sea ali beach pavilion«, za katerega je treba odšteti od 130 do 170 evrov. Cena paketa poleg najema udobnega paviljona vključuje tudi penino, sadje in prigrizke.

Na plaži Grand Hotela Bernardin so ponudbo v poletni sezoni obogatili s programom Marine Summer Club. Poseben nabor storitev je namenjen vsem, ki se želijo še dodatno razvajati in uživati v nadstandardnih plažnih storitvah v objemu sončnih dni. Gostje imajo v nadstandardni ponudbi paketa Marine Summer Club vključeno rezervacijo prostora, senčnik, ležalnik, brisačo, malo hladilno brisačko s sivko, vodo, penino ali domači ledeni čaj in rezano sadje. Cena nadstandardnega paketa Marine Summer Club je za zunanje goste 59 evrov na osebo.

Številni Slovenci radi zahajajo tudi v Sesljan in tamkajšnji Beachclub Portopiccolo. Tam je za dva ležalnika in senčnik ob bazenu treba odšteti 100 evrov na dan, za gazebo 120.

V nedavno odprtem novem prestižnem Petram Resort & Residences v Savudriji je za uporabo najdaljšega neskončnega bazena na strehi v Evropi (Infinity pool) treba odšteti 100 evrov po osebi na dan, za uporabo vrtnega bazena 75, ležalnika na plaži pa 100 evrov po osebi na dan.

PREVERJAMO URBANE MITE:

Kaj bi se zgodilo, če bi izumrle čebele?

MAJHNE RUMENO ČRNE ŽUŽELKE SO ZNANE PO SVOJI DELAVNOSTI, MARLJIVOSTI, PO TEM, DA ČLOVEKU NEPOSREDNO PRISKRBIJO HRANO OZIROMA SLADKE IN ZELO CENJENE DOBROTE, KI NAM POMAGAJO PRI OHRANJANJU ZDRAVJA, DOBREM DELOVANJU IMUNSKEGA SISTEMA, NJIHOVA UPORABA PA PRESEGA MEJE KULINARIKE, SAJ JIH V SVOJE IZDELKE RADI VMEŠAJO TUDI FARMACEVTI, IZDELOVALCI KOZMETIKE, PA ŠE MARSIKDO.

Govorim seveda o medu, propolisu, matičnem mlečku, cvetnem prahu, pa tudi o čebeljem vosku. Ravno zato moramo za čebelice dobro poskrbeti, tudi tako, da posadimo medovite rastline (baziliko, kozmejo ali metuljčka, kobulastega grenika, limonski ožep, limonsko monardo, facelijo, belo gorjušico in mehiško sončnico) in čebelarjem omogočamo dobre pogoje za delo. Čebele pripomorejo k ohranjanju naravnega ravnovesja in imajo pomembno vlogo v poljedelstvu, saj z oprашevanjem samoniklih in gojenih rastlin daleč največ prispevajo k pridelavi hrane.

1. **Čebele so za ljudi nevarne.** Delno je res. Čebele so miroljubne in niso agresivne. Pičijo pa lahko v primeru, če zaznajo, da so v nevarnosti in je njihovo življenje ogroženo. Njihov pik je nevaren pred-

vsem za ljudi, ki so alergični, zato morajo ob piku takoj poiskati medicinsko pomoč. Pik pa je usoden tudi za čebelo, saj ko piči, želo skupaj z delom zadka ostane v koži človeka, brez tega pa čebela ne more preživeti in zato umre. Je pa čebelji strup že od nekdaj veljal za zdravilo in lajšanje simptomov multiple skleroze, limske borelioze in tudi cerebralne paralize. Zelo velike možnosti so, da bodo znanstveniki v prihodnosti čebelji strup uporabili za boj proti virusu HIV.

2. **Vse čebele pridelujejo med.** Ni res. Poznamo več kot 20.000 vrst čebel, ampak le medonosne čebele pridelujejo med. So pa vse zelo pomembne in koristne za pridelavo hrane, saj oprashi-jo 80% vseh rastlin in 90% sadnih dre-

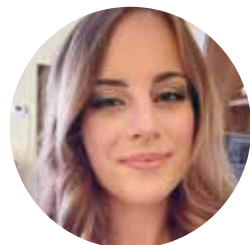
ves. Ravno zato tudi znanstveniki za-trjujejo, da ko izumrejo čebele, se tudi ljudem zelo slabo piše.

3. **Čebele živijo v zelo dobro organizirani skupnosti.** Res je. Večina čebel živi v panjih, ki jih nadzira matica (od čebel je dvakrat večja), ki lahko na dan izleže od 1000 do 2000 jajčec. Iz oplojenih se razvijajo čebele delavke, iz neoplojenih pa troti, ki jih čebele proti koncu poletja preženejo iz panja in jih tako obsodijo na smrt, saj troti hrane ne znajo nabirati. Čebele za svoj panj zelo dobro skrbijo, ga čistijo in vzdržujejo temperaturo 35 stopinj Celzija. Vsaka skupina čebel ima svoj poseben vonj, po katerem se prepoznajo. Obstajajo pa tudi vrste samotarskih čebel.

4. **Čebele ne vidijo rdeče barve.** Res je. Čebele imajo pet očes. Vidijo spekter barv med modro in zeleno, oranžno in rumeno barvo. Strokovnjaki pa predvidevajo, da rdečo barvo najbrž vidijo kot črno. Vidijo pa lahko ultravijolično svetlobo, ki pa je ljudje ne vidimo. Prav tako so ugotovili, da si čebele zapomni-jo oziroma prepoznajo poteze obraza, zato če se vam zdi, da kakšna čebela, ki ste jo ogrozili, v množici ljudi sledi prav in samo vam, imate prav.

5. **Čebele se sporazumevajo s plesom.** Res je. Čebele imajo med seboj vzpostavljeno odlično komunikacijo, saj živijo v zelo dobro organizirani skupnosti. Čebela, ki je našla dobro pašo, se vrne v panj in s plesom nakaže, kam morajo ostale čebele delavke leteti, da pridejo do tja. Če je vir hrane oddaljen 10 kilometrov, bo čebela v eni minuti zadek zazibala 25-krat. Počasneje kot ziba zadek, daljša je pot do hrane.

MANCA HRIBOVŠEK

Vrt v avgustu

NA VRATA TRKA PESTER AVGUST. PO VROČEM JULIJU NE VEMO, KAJ LAHKO PRIČAKUJEMO. MORDA BO S PADAVINAMI PRIPOMOGEL NAPREDOVATI RASTLINAM IN NAS BOGATO NAGRAJEVAL S PRIDELKI ALI PA BO NADALJEVAL S SUHIM VROČIM VREMENOM.

SAŠO MEJAK

V **zelenjavnem vrtu** obilno obiramo plovke. Z rednim obiranjem bučk in kumar pospešimo tvorbo novih cvetov in s tem tudi novih plodov. Bogato nas obdarjajo paprike, feferoni, jajčevci, melone, lubenice in paradižniki. Največ koristnih snovi vsebujejo paradižniki, ki so intenzivno rdeči. Obiramo jih po potrebi in po zrelosti. Za solato uporabljamo »mezzocolor«, za kuhanje »šalše« pa potrebujemo dobro zrele, s kuhanjem pa se koristnost močnega antioksidanta likopena še povečuje.

Avgusta sadimo tudi sadike cvetače in brokolija s krajšo rastno dobo, da bodo jeseni dale dober pridelek. Konec avgusta pa lahko posadimo tudi kitajsko zelje. Lahko sejemo tudi solato, do srede meseca posadimo tudi sadike endivije in rdečega radiča. Špinačo, ki jo bomo posejali avgu-

sta, bomo lahko obirali še letos. Začnemo tudi s setvijo motovilca, čebule majski srebrenjak, ker rastline iz semena ne grejo toliko v seme kot tiste iz čebulčka. V **zeliščnem vrtu** nas čaka veliko dela, če smo bili pridni čez leto. Rastline nabere-mo, jih pripravimo za sušenje, namakamo ali kako drugače konzerviramo, da jih lahko uporabimo pozimi. Nabiranje rastlin je zelo pomembno. Pozorni moramo biti na nabiranje v zgodnjih jutranjih urah, ko se rosa posuši. Pomembno je, da nabiramo samo zdrave rastline in preden jih vežemo v šope za sušenje uporabimo samo prvovrsten material. Čas je primeren za nabiranje origana, timijana, mete, citronke, ognjiča, rmana, slezenovca ... Vse te ob primernem konzerviranju uporabimo v zimskem času.

V **sadnem vrtu** je to obdobje, ko pobiramo hruške, breskve, zgodnja jabolka, slive ... Opravimo tudi rez bohotivk ali vodenih pogankov. Rez koščičarjev (češnja, marelica, višnja) se lahko opravi tudi še avgusta. Avgust je tudi najbolj primeren čas za obrezovanje orehov, ker se rane veliko bolje celijo kot spomladi. Pri obrezovanju oreha je treba paziti še na to, da rane zamažemo s cepilno smolo, ker je občutljiv na bolezni. **Okrasni vrt** nas obdarja z obilico cvetja. Enoletnice, posajene v gredicah ali koritih, močno cvetijo. Pomembno je, da jim odstranimo odcvetele cvetove, da lahko nastavijo nove in ne pozabimo na dognojevanje s specifičnim tekočim gnojilom, namenjenim za prehranjevanje enoletnic. Vrtnicam odstranimo vse odcvetele cvetove in preverimo, če so jih napadle uši ali so zbolele. Dodamo jim še odmere gnojila, da nas bodo nagrajevale s cvetjem dolgo v pozno jesen. Poskrbimo tudi za obrezovanje in pred zimskim obdobjem lahko opravimo zasaditev, če se je kakšna sadika posušila.

Pri **travnih površinah** poskrbimo, da kosimo višje, lahko pa kosimo večkrat in travna površina ne bo tako trpela. Pomembno je, da smo pazljivi z namakanjem, da natančno ocenimo potrebe po vodi. Konec meseca pa lahko opravite tudi regeneracijo, če je potrebna na posameznih delih travnika, ki so jih prizadeli različni dejavniki.

ELEKTROCENTER

Salon svetil in največja ponudba elektromateriala
Vanganeljska c. 6, Koper • www.elektro-center.si
Tel.: 05/ 612 1500 • GSM: 041 283 385

Za vaš hitrejši nakup sedaj z novim načinom samopostrežbe • Vabljeni v prenovljeno specializirano trgovino z elektrotehničnim materialom!

Makro5

Z vami gradimo že več kot 30 let.

NONIN RECEPT

Pidoći na buzaro

Primorci smo rojeni pod srečno zvezdo. Zakaj? Ker živimo na najlepšem koncu Slovenije (če ne celo sveta), imamo fantastično podnebje in odlično hrano (če bi se rešili še zastojev na cesti, bi bilo mogoče celo preveč idilično).

Istrska kuhinja je res nekaj, na kar smo lahko upravičeno ponosni. Imamo delovne kmete, ki poskrbijo za domače sadje, zelenjavo in meso ter marljive ribiče, ki v ribarnice vsak dan dostavijo svež ulov. In ravno to je tisto, kar nas loči od ostalega dela Slovenije. A obstaja kaj boljšega od tega, da greš zjutraj na pomol, se ob gle-

danju sončnega vzhoda ohladiš v morju, greš do ribiča, ki je ravno kar privezal svojo barko, in od njega kupiš sveže ribe in školjke, ki si jih pripraviš za kosilo? Mislím, da ne. Ravno zato je slovenska Istra priljubljena počitniška destinacija. Mi, ki smo tu rojeni, pa imamo še eno veliko prednost: naše zlate none, ki so svoje znanje predale tudi nam. Tako, da ne samo da uživamo v istrski kulinariki, ampak jo znamo tudi pripraviti. Danes bom z vami delila lahкотen poletni recept, ki paše v teh vročih dneh. Še posebej pa vam bo teknil, če ga boste pripravili in pojedli nekje, kjer

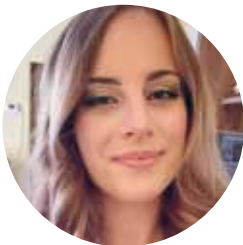
Sestavine za 4 osebe:

- 1 kg pidočev,
- olivno olje,
- peteršilj,
- 4 stroke česna,
- drobtine,
- belo vino (malvazija)
- limona.

GEODETSKE STORITVE d.o.o. PORTOROŽ

VBS d.o.o. Portorož
Obala 125, 6320 Portorož
tel.: 05/677-85-80
GSM: 031/637-176
e-mail: bogdan@vbs.si

MANCA HRIBOVŠEK

boste imeli čudovit pogled na morje. Ker vem, da so temperature peklenske in da si nihče ne želi še dodatno potiti pred štedilnikom, je ta recept zelo enostaven in hitro pripravljen.

POSTOPEK

Školjk si marsikdo ne upa pripraviti sam doma, saj se marsikateri domači kuhar boji, da jih ne bo pravilno pripravil in da bo s tem škodoval osebam, ki bodo njegovo hrano uživale. Zato najprej nekaj napotkov, kako pravilno očistiti pidoče. Pri nakupu moramo biti pozorni, da so školjke sveže. Doma jih očistimo, operemo, oščerkamo in odstranimo vse školjke, ki so odprte, poškodovane. Ostale namočimo v vodo, da iz njih odstranimo pesek. Pidoče damo v lonec in prižgemo ogenj, počakamo, da se odprejo in izločijo vodo, ki jo shranimo. Školjke, ki se med segrevanjem niso odprle, zavržemo in ne odpiramo na silo. V ponev damo nekaj olivnega olja, ga segrejemo in dodamo na drobno nasekljan česen. Ko zadiši, mu dodamo odprte pidoče, jih popražimo in nato dodamo belo vino (prbl. 2 dcl oz. po okusu), na drobno nasekljan peteršilj, nekaj kapljic limone in dve žlici drobtin (odvisno od tega, kako gosto omako želimo). Omaki lahko, če je premalo slana, dodamo vodo, ki so jo na začetku spustili pidoči. Vse skupaj še 5 minut pražimo, nato pa postrežemo z limono in svežim kruhom. Kot vedno, tudi tokrat velja povabilo, da mi fotografije vaših pripravljenih jedi pošljete na manca.hribovsek@obalaplus.si. Če pa vam ni do kuhanja, mi lahko tokrat posredujete tudi najlepše fotografije, ki so nastale na vašem letošnjem dopustu. Mogoče dobim idejo, kam se odpravim naslednjič, ko mi bo šef v službi dal fraj ...

VELIKA IN LEPA VEŽA, SLAVNOSTNA DVORANA, RIMSKO DVORIŠČE	REKA V TURČIJI, TUDI ARAS	ORJAŠKI TROPSKI KUŠČAR	21 ČRKA ABECEDE FRANCOSKA REKA		POSODA ZA CVETJE	VINKO GLANZ	SEATOV MODEL AVTOMOBILA	KEMIJSKI ZNAK ZA VANADIJ J. AFRIŠKO PLEME		REKA NA MEJI MED ZDA IN KANADO Z ZNAMENITIMI SLAPOVI	NIKOLAJ OMERSA	JAPONSKI AVTO	DREVO TROPSKE AFRIKE	KEMIJSKI ZNAK ZA BOR KAMNIT POMOL		TOKOVNI POSREDNIK, PREKLOPNIK	GLAVNO MESTO STARE BABILONIJE OB EVFRATU
MESTECE V FRANCIJI					HR. PEVEC DALIBOR MAVRETAN. MESTO					SKALA, DEL OB SKALI DRŽAVNA BLAGAJNA							
OPERNI SPEV, NAPEV						TEKOČA MAŠČOBA					FINSKI SMUČAR SAMI NOVINARKA ZNIDARŠIČ						
ENOTA ZA ČISTINO ZLATA						URUGVAJSKI NOGOMETAS LUIS BOS. PEVEC IMAMOVIĆ							ŠTEFAN MODRINJAK	AM. IGRALEC BEATTY ZNAMKA KOREJSKIH AVTOMOBILOV			
SONJA NEF			VOJAŠKO OPORIŠČE GR. OPERNA PEVKA AGNES					ŽENSKA, KI ČUVA OTROKA IRSKI PEVEC UZ								UČITELJ, MORALE, MORALIST	LUJDE ISTE BARVE KOŽE
HRVAŠKI SKLADATELJ IN GLASBENI PEDAGOG - KRSTO (1888-1965)		ZBIRKA, BERA ROČNO ORODJE ZA KOŠUJO					PRISTANIŠČE V ITALIJI DESKA (POG.)					KDOR MINIRA NASILNIK, TRINOG					
METULJ Z OČESCI NA KRILIH					VZORNIK, MALIK					KATJA TRATNIK			BERAČICA IZ PREŽIHOVE JAMNICE POSODA ZA PEKO				
IZPOSLOJEN DENAR, NEPLAČANI RAČUNI					KRATKO KRILLO (POG.) EVROPSKO GOROVJE					TON A. ZVIŠAN ZA POLTON ARABSKI PESNIK				TON E. ZVIŠAN ZA POLTON POSTAVEN MOŠKI (POG.)			
NADUHA, KRONIČNA BOLEZEN DIHAL						KRAJ PRI POLJČANAH JEZERO V TIBETU					NEVARNA BOLEZEN, KARCINOM MORALNA POMOČ					KONRAD ADENAUER KDOR SE VOZI S KOLESOM	
VOJAŠNICA (POG.)								VELIKA KAČA, UDAV	NAKAZA, NAKAZEN, SPAK REKA V ŠPANIJI							ŽITNA PLEVA	DUMASOV MUŠKETIR
SESTAVIL B.K.	KRČMAR, BIRT (POG.)	KULTURNA RASTLINA ZID					BOLGARSKI PISATELJ PETAR						JUTRANJA PADAVINA AMERIŠKA IGRALKA BLYTH				
SREDIŠČE VRTENJA			MORJE V ZADNJI MEDELENI DOBI VRSTA PLINA				BRENCELI GOJITELI PSOV					REKA V NEMČIJI ORIENTAL. RIŽEVO ŽGANJE					
SLOVENSKI ODBOJKAR TONČEK						SKUPINA DVEH OSEB, DVOJICA VZKLIK NA BIKOBORBAH				PRESUŠENA SLANINA NEKDANJA SLOVENSKA REVUJA							
SUŽENJ V STARI SPARTI				GRŠKI OTOK ROMANA ANTOLINC				SLOVENSKI IGRALEC MARKO KAREL OŠTIR						ŠKOTSKI IGRALEC ALASTAIR JOŽE KOVIČ			
JAPONSKI BOG RIŽA					ZAŠČITNO PREMAZNO SREDSTVO				DOLGOREPA PAPIGA				SLOVENSKI KOLESAR BRAJKOVIČ				
ODPRTA TELESNA POŠKODBA					HERCEGOVEC				TIBETANSKO GOVEDO				POKRAJINA V SLOVENIJI				

ZULU: afr. plemo ARAKS: tur. reka BAL TSA: gr. pevka ESRA: arab. pesnik AJTA: beračica UOTILA: fin. smučar INAR: jap. bog SETINA: žitna pleva BERON: bolg. pisatelj

MARINA PORTOROŽ

Joy of yachting

Tvoja lokacija vročega poletja!

Osveži se v prenovljenem bazenu ter terasi bara Laguna.

Razvajaj se z odličnim kulinarичnim doživetjem v Restavraciji Marina.

Okusi več tisoč vinskih steklenic na prekrasni terasi Wine bara Koželj.

Obišči otok z beach volleyom in z novim atraktivnim beach coctail barom Wakanda.

Za vse, ki koristite gostinske storitve je parkiranje brezplačno!

Marina Portorož - Joy of yachting